

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

MARINA BENČIĆ

STILSKE FIGURE U SPORTSKOM NOVINARSTVU:

Tekstovi o košarkaškom, nogometnom i vaterpolskom prvenstvu 2017. godine

FIGURATIVENESS IN SPORTS JOURNALISM:

Texts about Basketball, Football and Water polo Championships in 2017

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2018.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

STILSKE FIGURE U SPORTSKOM NOVINARSTVU:

Tekstovi o košarkaškom, nogometnom i vaterpolskom prvenstvu 2017. godine

FIGURATIVENESS IN SPORTS JOURNALISM:

Texts about Basketball, Football and Water polo Championships in 2017

DIPLOMSKI RAD

Mentor: Prof. dr. sc. Ivo Žanić

Studentica: Marina Benčić

Zagreb,
lipanj, 2018.

Izjavljujem da sam diplomski rad Stilske figure u sportskom novinarstvu, koji sam predala na ocjenu mentoru prof. dr. sc. Ivi Žaniću, napisala samostalno i da je u potpunosti riječ o mojem autorskom radu. Također, izjavljujem da dotični rad nije objavljen ni korišten u svrhe ispunjenja nastavnih obaveza na ovom ili nekom drugom učilištu, te da na temelju njega nisam stekla ECTS bodove.

Nadalje, izjavljujem da sam u radu poštivala etička pravila znanstvenog i akademskog rada, a posebno članke 16-19. Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

Marina Benčić

SADRŽAJ

POPIS KRATICA	v
1. UVOD	1
1.1. Metodologija istraživanja	4
2. RAZDIOBA STILSKIH FIGURA	5
2.1. Figure konstrukcije	6
2.1.1. Elipsa	6
2.2. Figure riječi	8
2.2.1. Epitet	8
2.2.2. Metafora	9
2.2.3. Metonimija	21
2.2.4. Poredba	27
2.3. Figure misli	31
2.3.1. Eksklamacija	31
2.3.2. Gradacija	34
2.3.3. Hiperbola	36
2.3.4. Parafraza	38
2.3.5. Perifraza	41
2.4. Figure diskursa	45
2.4.1. Ponavljanje	45
2.4.2. Opis	46
3. ZAKLJUČAK	53
LITERATURA	55
SAŽETAK	57

POPIS KRATICA

EAC – privatna košarkaška tvrtka na razini Europe (Euroleague Basketball Company)

EP – Europsko prvenstvo

FIBA – Međunarodni košarkaški savez (International Basketball Federation)

GNK – Građanski nogometni klub

HKS – Hrvatski košarkaški savez

(H)NK – (Hrvatski) nogometni klub

HNL – Hrvatska nogometna liga

HNS – Hrvatski nogometni savez

JL – Jutarnji list

KK – Košarkaški klub

NBA – Američka košarkaška liga (National Basketball Association)

OI – Olimpijske igre

PSG – Francuski nogometni klub Paris Saint-Germain

SAD – Sjedinjene Američke Države

SD – Slobodna Dalmacija

SN – Sportske novosti

SP – Svjetsko prvenstvo

VL – Večernji list

1. UVOD

Kako piše McQuail, novinarstvo se odnosi na skupljanje, analiziranje i objavu vijesti od strane profesionalno angažiranih (novinara), pri čemu su „vijesti“ činjenična objašnjenja trenutnih i(li) nedavnih događaja važnih široj javnosti. Prema toj bi se definiciji moglo generalizirati novinarstvo kao odgovorno i ozbiljno izvještavanje i pisanje o novostima iz različitih područja života kako bi publika tj. čitatelji za iste čuli. Ono što se najčešće podrazumijeva pod novinarskim temama, kao i prve asocijacije, su politička sfera, gospodarstvo i ekonomija. Razlog tome bio bi upravo povijesni razvitak novina, čiji su prototip bila printana ili rukom pisana glasila (*newsletters*) o trgovini i politici, dakle, temama važnima za nekadašnji, ali i današnji, društveni sustav i način života. (McQuail, 2013: 2-3).

Nadalje, hrvatski se standardni jezik – prema J. Siliću – definira kao jezik „polifunkcionalne javne komunikacije“ s pet funkcionalnih stilova pri čemu je novinarsko-publicistički najsloženiji. Njime se služe novinari i publicisti u svrhu svakodnevnog ili povremenog izvještavanja i informiranja kroz različite tiskovine. U novinarskoj djelatnosti se koriste i neutralna i ekspresivna jezična sredstva, a prema učestalosti uporabe stilski markiranih, novinarsko-publicistički stil u korak prati književnoumjetnički (2006: 36-77).

Onaj dio novinarstva koji se iz dosadašnjeg opisa izdvaja, uz suvremeni *show business*, definitivno je svijet sporta. Sportsko novinarstvo ne pripada klasičnom tipu vijesti koji koristi isključivo novinarsko-publicistički stil pisanja, već kombinaciju njih nekoliko. Jezik sporta realizira se u znanstvenom funkcionalnom stilu kakav prožima tekstove o sportu koji obiluju sportskom terminologijom, u razgovornom funkcionalnom stilu koji je sve ono što ljudi govore komentirajući sport u svakodnevnome životu te u novinarskom funkcionalnom stilu odnosno jeziku sportskog novinarstva. Prema Udier, sportska je reportaža „podstil novinarskog funkcionalnog stila“ te ju karakterizira uporaba „opće sportske i specifične nogometne terminologije“. Dodaje i da reportaža ima mnogobrojne funkcije, te osim što informiraju, one i uvjeravaju čitatelje, prenose poruke citatima te izražavaju emocije i osjećaje (Udier, 2005).

Sportsko novinarstvo obuhvaća „lagane“ teme jer se uz sport čitatelji opuštaju, bilo gledajući ga, bilo čitajući o njemu. Ima svrhu razonode. Stoga su sportski novinari, može se reći, relaksiraniji pri praćenju i pisanju svojih tekstova u odnosu na svoje kolege koji se bave, primjerice, politikom i gospodarstvom. Dakle, ono čemu se pridaje pozornost je način

izvještavanja o akterima ili događajima, a koji mora biti zanimljiv, čitak, i stručan. Posljednje, „stručno“ je i ključno. Od sportskih reportera i novinara, i navijači i urednici očekuju da razumiju sport o kojem pišu, da znaju pravila igre, ali i pravila struke, te da navedene segmente uspijevaju spojiti i konačno pretočiti na papir na šarolik i slikovit način popraćen informativnim i promišljenim analizama (Stofer, i dr, 2009: XI).

Upravo „šarolikim i slikovitim“ dolazimo do stila pisanja i tematike ovog diplomskog rada. Predmet je nastao uvidom u popularne fraze i ponavljane klišeje unutar sportskih vijesti. Dakako, specifična se terminologija podrazumijeva u novinarskim tekstovima, međutim, autori se nerijetko uhvate i za navedene izraze (Stofer, i dr, 2009: 18-19).

S vremenom se, ipak, kvaliteta novinarskog stila povećava, navodi Phil Andrews u svojoj knjizi *Sports Journalism: A Practical Introduction*, zbog razvitka tržišta na kojem su sada prisutni i stručnjaci, sportski znalci, pri čemu se za čitalačku publiku može boriti samo kakvoćom teksta, zanimljivošću pisanja. Za razliku od početnog povezivanja ovog tipa s klišejskim izražavanjem, sada su sportski novinari već pohvatali moderne taktike pa se i oni pronalaze među najboljim oblicima novinarstva (Andrews, 2013: 7).

Razradom ovih suprotnih stajališta o novinarskom stilu u sportskoj rubrici, specificirao se naslov rada u „figurativnost“ koja je u nastavku istražena i predstavljena.

Stilske figure, smatra se, prvi je upotrebljavao sofist i putujući govornik Gorgija u 5. st. pr. Kr., a označavale su različite postupke dinamiziranja proznog izraza koje je koristio u svojim govorima kako bi zainteresirao slušatelje. S vremenom su proširene s dotad retoričkog polja izražavanja i na ostale oblike, a kroz povijest se i nauk o njima postepeno razvijao. Svaki moderni jezik prilagođava sustav figura svojim karakteristikama i upotrebi, ali i kulturi svojeg naroda (Bagić, 2012: VII).

Figura je rezultat posebnog izbora iz jezika i/ili posebnog raspoređivanja dijelova poruke u cjelinu. Njome se na neuobičajen način uređuje odnos forme i sadržaja i time privlači pozornost na oblik poruke, što Jakobson (1960) smatra svojstvom poetske funkcije govora. Watzlawick (1993/1978) smatra da se figurativnim govorom zaobilazi (čak neutralizira) djelovanje analitičkog (i logičkog) dijela mozga (lijeve polutke), jer se slikovitim i ritmičkim govorom obrada poruke usmjerava u dio mozga kojim se bolje obrađuju neverbalne poruke (slike, glazba i neverbalni dio govora, kao što su ritam, intonacija, boja glasa, izrazi lica, geste i drugi vidljivi tjelesni pokreti) i koji je odgovoran za emocionalno doživljavanje (desna polutka) (Ivas, 2004: 12).

Iz navedenog proizlazi da se figurativnošću potiče emocionalno doživljavanje, a kako je sport u službi zabave čitatelja, podrazumijeva se veća prisutnost stilskih figura unutar tekstova o toj tematici. Njima se postiže uljepšani izraz i obojanost običnih riječi. Stilske figure su samo semantički ekvivalentna zamjena za nešto što se moglo reći i jednostavnim, neukrašenim jezikom, pa njihovom uporabom tekst dobiva na dopadljivosti, ali ne i na informativnoj vrijednosti (Benčić, 1995: 189 cit. prema Runjić-Stoilova, 2012: 115). Savršeno za prezentiranje dojmova, atmosfere i(li) napetosti koji su ključni u sportskim sadržajima.

1.1. Metodologija istraživanja

Ovaj diplomski rad bavi se korištenjem stilskih figura u pisanim formama medijskih izvještaja o sportu te se za provedbu istraživanja koristila metoda analize sadržaja. Njome se dolazi do valjanih i pouzdanih rezultata, a prigodna je upravo za tekstualne sadržaje. Analizom sadržaja, povećava se razumijevanje te pruža bolji pogled na određene pojave. Takvo je istraživanje ponovljivo i provjerljivo te je bilo kojem istraživaču omogućeno da u bilo koje doba dobije iste rezultate prilikom primjene istih tehnika te uzimajući u obzir isti kontekst koji se odnosi i na ovo istraživanje (Krippendorff, 2012: 24). Prema tome, analizirajući sadržaje dnevnih novina, i budući bi rezultati bili poput onih u ovom radu, uzevši u obzir iste izvore, period te temu istraživanja.

Pisani se mediji odnose na članke tiskanih izdanja i internetskih objava. Istraživana građa obuhvaća dnevne nacionalne novine *Jutarnji list*, *Sportske novosti*, regionalni dnevnik *Slobodna Dalmacija*, te internetske portale *Zadarski.hr*, regionalni portal *Slobodne Dalmacije* i *Telesport*, Telegramov sportski kanal.

Obrađuju se članci sportskih rubrika u terminu od početka srpnja do kraja prosinca 2017. godine, dakle, sportska zbivanja u drugoj polovini godine. Termin je određen prema većim sportskim natjecanjima koja su ga obilježila, a radi se o Svjetskom prvenstvu u vodenim sportovima koje se odvijalo od 14. do 30. srpnja 2017. u Mađarskoj i Europskom prvenstvu u košarci koje je održano između 31. kolovoza i 17. rujna 2017. u Rumunjskoj i Turskoj. Također, razdoblje istraživanja obuhvaća Svjetsko prvenstvo u atletici, održano u Londonu između 5. i 13. kolovoza, dio nogometnih kvalifikacija za Svjetsko prvenstvo u Rusiji 2018. godine (četiri kola prvog kruga grupne faze i drugi krug, odnosno doigravanje), dio prvog kruga košarkaških kvalifikacija za Svjetsko prvenstvo 2019. u Kini, ali i teniski turnir Wimbledon koji je trajao od 3. do 16. srpnja 2017.

Naravno, navedeni su samo ključni događaji na razini reprezentacije, međutim, u ovom se radu u obzir uzimaju i sva druga izvještavanja, od individualnih sportova do regionalnih liga, ovisno o zastupljenosti stilskih figura u njima.

Analizirani članci se odnose isključivo na pisani tekst te se istražuju naslovi, podnaslovi, međunaslovi i ukupni tekst članka.

2. RAZDIOBA STILSKIH FIGURA

Uporabom stilskih figura, autori postižu prijenos dojmova i doživljaja na svoje čitatelje. Dočaravanje ambijenta nekog događaja ili atmosfere u nekoj prilici najlakše se dobiva tekstualnom figurativnošću. Figure su tu kako bi se priča ukasila i obojala, ali i kako bi se postigao emotivni naboj inače oskudnih riječi. U sportskom se novinarstvu slikovitost posebno traži i cijeni. Ondje je potrebno utakmicu prikazati svakom čitatelju, pa i onom koji ju i nije odgledao, na način da se kod njega, dok čita članak, stvori osjećaj da je uživo na stadionu. Figurativnost je način koji to omogućuje.

U analizama stilskih figura oduvijek se pojavljuje nekoliko podjela pa niti danas nije jasna njihova konačna kategorizacija. Razvrstavanje figura odvija se prema jezičnoj razini na kojoj su prisutne, na kojoj se ostvaruju i njihovoj međusobnoj povezanosti te generalno postoji između četiri i šesnaest vrsta stilskih figura. Ovaj diplomski rad temelji se na podjeli Krešimira Bagića u njegovom *Rječniku stilskih figura* prema kojemu se stilske figure dijele na:

- figure dikcije,
- figure konstrukcije,
- figure riječi,
- figure misli,
- figure diskursa (Bagić, 2012: IX-X).

2.1. Figure konstrukcije

Figure konstrukcije odnose se na poredak riječi u rečenici ili odlomku.

2.1.1. Elipsa

Elipsa predstavlja izostavljanje dijel(ov)a rečenice na način da se sintaktički dijelovi ispuštaju pri čemu se ukupno značenje i njezin smisao ne narušava. Njome se postiže sažetost izraza, a u novinarstvu se vrlo često pronalazi u naslovima, koji obično moraju biti kratki, a istovremeno sadržavajući što više informacija. Elipsa se najčešće postiže krnjim glagolskim oblicima, kao što je perfekt (bez pomoćnog glagola biti), ali i izostankom glagola uopće, iako se u prošlosti „one rečenice u kojima je izostavljen predikat zato jer se razumije iz privezane rečenice“ nisu smatrale eliptičnima već dijelom jezične ekonomije (T. Maretić, 1899 cit. prema Bagić, 2012: 93).

- Tucku i Lončaru crveni kartoni, Joković presudio (JL, 20.7.2017: 40)
- Bender spreman za reprezentaciju (SN, 15.7.2017: 28)
- Dragan Bender dobar, Ante Žižić eksplodirao (SN, 11.7.2017: 20)
- Purgeri otvorili, Gospari dokrajčili i napunili SAD (SN, 18.7.2017: 20)

U sportskom se kontekstu takve situacije podrazumijevaju te urednicima olakšavaju njihovo sastavljanje. Posebno je važno naglasiti kako se u nedostatku novinskog prostora mora objediniti čak nekoliko različitih novosti u istom članku, pri čemu je elipsom moguće u naslovu istaknuti sve spomenute važne stavke, makar to bilo na preskok.

- Euroliga i dalje blokira reprezentativce, Cedevita na Uniks i Darussafaku (JL, 7.7.2017: 42)
- Iz Intera kontradiktorno o Perišiću, Fiorentina bi Pjacu, ali ga neće dobiti (SN, 14.7.2017: 12)
- Pivarić ispao iz prvih 11, Antolić bi mogao uskoro, a od transfera zasad ništa (SN, 18.7.2017: 6)
- Košarkaši 'pomeli' Talijane, rukometaši izgubili bod od Danaca (SN, 26.7.2017: 20)

Korištenje elipse u svakodnevnom govoru omogućuje jednostavnost iščitavanja poante rečenica napisanih u novinskim izdanjima, a takav izraz „pojačava i dinamizira iskaz“, komunikaciju čini „spontanom i opuštenom“ te „naglašava ključne riječi“ (Bagić, 2012: 92).

- Morata pobjegao, ulazi Kalinić (JL, 21.7.2017: 38)
- Brzina sve veća, glava sve jača! (SN, 29.7.2017: 4)
- Sandro Sukno spreman, otpao Antonio Petković (SN, 15.7.2017: 26)
- Sandra dvaput preko 70 metara, trijumf Šubenkova (JL, 30.8.2017: 56)
- Hrvatska osigurala osminu finala EP-a (JL, 3.9.2017: 48)
- Čilić junački odigrao finale Wimbledona (JL, 17.7.2017: 1)
- Real kupio Ceballosa, Barcelona Semeda (SN, 15.7.2017: 24)
- Žižić počeo u petorci Celticsa (SN, 5.7.2017: 20)
- Ana Konjuh za četvrtfinale s hodajućom legendom (SN, 8.7.2017: 26)

Osim glagola, odnosno (dijela) predikata i veznika, izostaviti se mogu i imenice i zamjenice, odnosno subjekti i objekti. Zato je korištenje figura ujedno i rizičan postupak, posebice ako se radi o naslovima. Oni su za čitatelja „test opće kulture i informiranosti“, ali često postanu i „test apstraktnog mišljenja“. Takvi naslovi provjeravaju „jezičnu kompetenciju“ jer sadrže „posebnosti materinskog jezika, iskorištavajući i neočekivane mogućnosti koje taj (i samo taj) jezik pruža za stvaranje novih značenjskih odnosa“ (Ivas, 2004: 12).

- Rijeka u 94. do velikog preokreta nad Lokosima (JL, 20.8.2017: 62)
- Salzburg rutinski, Mikulić heroj, a Pejić tragičar (SN, 20.7.2017: 4)
- Korak smo ispred Luzerna, dobro da je prva u Osijeku (SN, 12.7.2017: 8)
- Dinamo i s pola gasa dao četiri (SN, 22.7.2017: 8)

2.2. Figure riječi

Figure riječi ili tropi, prema grčkoj riječi *tropos* (okret, obrat) označavaju preokret plana sadržaja. To se događa promjenom značenja riječi ili zamjenom riječi tako da se „na neko mjesto u sintagmi umjesto očekivane izabere za taj kontekst na prvi pogled neprikladna i neočekivana riječ, koja sa svojim značenjem suodređuje smisao sintagme u kojoj figurira“ (Ivas, 2004: 14).

2.2.1. Epitet

Epitet je pridjev koji se dodaje imenici u svrhu naglašavanja njezinog svojstva ili vrijednosti, ali i da se izraz – kako ističe K. Bagić – učini „snažnijim, uvjerljivijim, slikovitijim“. Iako se u rečenici podudara s ulogom atributa koji sadrži „dodatnu vrijednost“, epitet to nije. On imenicu bogati „poetskom karakterizacijom“ i odnosi se na „govornikovu osjećajnost, percepciju ili specifičnu perspektivu motrenja“ (2012: 110).

- ...Hajduk je mogao doći do mnogo više toga od *pukog i jeftinog* poraza... (JL, 18.8.2017: 39) ¹
- ...s naslijeđenom nedovoljno spremnom momčadi ostvario je tri *teške* pobjede... (JL, 8.8.2017: 36)
- Cure su nas proslavile, vi ste se uvijek pitali kad će i jedna *muška* medalja. (JL, 7.8.2017: 40)
- Gonjen s ta dva, za sportaše užasavajuća demona, pojurio je prema *sportskoj* besmrtnosti. (JL, 5.8.2017: 54)
- Za *opće, raspamećeno* ludilo na tribinama (JL, 4.8.2017: 38)
- Vole igrati, kako mi kažemo, *divlji* vaterpolo (SN, 29.7.2017: 2)
- *Fantastičnom* igrom potopili Srbiju (SN, 28.7.2017: 1)
- ...sedmo [SP] na kojem smo pobjedom započeli svoje nastupe na *planetarnoj* smotri (SN, 18.7.2017: 20)

U sportskom novinarstvu, mnogi su izrazi, iako figurativnog oblika, uobičajeni za upotrebu te se neke pojave baš tako i kažu. Međutim, kako bi se izbjeglo nabacivanje frazema i ponavljanje autora pri prenošenju istih događaja, svakome je od novinara izazov stvoriti novu formulaciju,

¹ Sve kurzive u primjerima stavila je autorica ovog rada u svrhu isticanja pojedinih stilskih figura osim ako nije drugačije navedeno – M.B.

dodati novi epitet rezultatu, dočarati čitatelju atmosferu još jače i drugačije, ali i bolje od ostalih. Stoga je novinarstvo, barem u sportskoj rubrici, svakodnevna tvornica izraza u kojoj, ponekad jednokratno, nastaju novi oblici i novi ukrasi rečeničnih dijelova.

- Prvi put je u 17. minuti Borevković u posljednji trenutak uspio očistiti *nesebično* dodavanje Gavranovića... (SN, 23.7.2017: 6)
- ...Riječanima koji su bili nemoćni kod jedne *školske* kontre... (SN, 23.7.2017: 6)
- Nema nikakve dvojbe da je Mario *pasionirani* nogometni trener. (SN, 15.7.2017: 10)
- Samo da te iskre budu *nogometne*. (Telesport, 17.7.2017)
- ...u kojoj neće biti privilegiranih i zaštićenih i čiji će međusobni okršaji puniti i stadione i *navijačka* srca. (Telesport, 17.7.2017)
- Nekoliko je dana trajala *medijska* razmjena vatre na relaciji klub – igrač/menadžer... (Telesport, 12.8.2017)
- A nismo zbog ovog *promašenog* termina koji se baš u Istanbulu 2001. preselio iz lipnja u rujan... (Telesport, 1.9.2017)
- Hrvatska košarkaška reprezentacija je takva... *Nepredvidljiva* i *svoje glava*. (Telesport, 1.9.2017)
- Hrvatska na ovom *očerupanom* Eurobasketu apsolutno ima svoje adute. (Telesport, 1.9.2017)
- ...kako da Hrvatska završi uz Rumunjsku na dnu skupine pored *neuvjerljive* Mađarske i *oslabljene* Češke... (Telesport, 1.9.2017)
- ...zemlje na koje mi Hrvati često gledamo s neke *posprdne* visine i *arogantne* distance. (Telesport, 8.10.2017)
- ...nego svih ljubitelja *košarkaških* letova i *monstruoznih* zakucavanja (Telesport, 3.3.2018)
- ...proživljavao je tešku godinu u *kaotičnoj* Genoi. (Telesport, 30.12.2017)

2.2.2. Metafora

Metafora je figura zamjene jedne riječi drugom prema „značenjskoj srodnosti ili analogiji; prijenos imena s jedne stvari na drugu i značenja s jedne riječi na drugu“ (Bagić, 2012: 187). Za nju je karakteristična važnost konteksta u kojemu se nalazi jer se značenje uvijek iščitava u

odnosu na njega. U novinarstvu, kao i većina figura, služi povećanju zanimljivosti i unošenju šarolikosti u tekstove. U sportskoj rubrici, to je najčešće korišten način postizanja dinamičnosti u izražavanju, a česti su slučajevi u kojima se metaforički izraz ustalio i postao svakodnevno korišten, uobičajen za određenu pojavu. No, to ih čini „razumljivijima i stoga retorički ne nužno manje vrijednima“ (Ivas, 2004: 16).

- S Milanom *nismo pronašli zajednički jezik*... (JL, 7.6.2017: 38)
- Svi vrlo dobro znaju da sam prilično otvoren i *bez dlake na jeziku* što se tiče hrvatskog nogometa (JL, 14.8.2017: 50)
- Vlak: Ovo je dugoročno, a ne *vatrogasno rješenje* (JL, 14.7.2017: 40)
- Bio je to srećom, konačni *alarm* da se nešto mora promijeniti... (JL, 20.7.2017: 40)
- Vjerojatno si je tim potezom i *zatvorio vrata* reprezentaciji (JL, 3.8.2017: 40)
- Morata je *otvorio vrata* – Nikoli Kaliniću (JL, 21.7.2017: 38)
- Hajduk opet ima *čvrstu kičmu* (SD, 3.7.2017: 43)
- Ništa nije upućivalo na to da će bivši igrač Sveučilišta Tennessee *zapapriti* Čiliću... (JL, 29.8.2017: 46)

Rečenica „A *žezlo* je gurnuto u ruke Marija Cvitanovića, koji će Dinamo pokušati *vratiti na tračnice* s kojih ga je prošle sezone izbacila nabujala Rijeka“ (Telesport 17.7.2017) govori o novom treneru GNK Dinama koji je bio završio sezonu na drugom mjestu, iza HNK Rijeke, te *žezlo* simbolizira vođu.

Sličan je i osvrt na tadašnjeg košarkaškog izbornika Acu Petrovića:

Samouvjerenost koju je nudio uoči prvenstva, odnosno, nakon što je nakon ponuđene ostavke ponovno *uzeo 'žezlo' u ruke*, natjerala ga je da krene *šibati* u svojem stilu. U *prvom redu za 'šamaranje'* našli su se igrači koji su otkazali nastup u reprezentaciji (Zadarski.hr, 13.9.2017).

Isto tako, navode se primjeri s metaforama srodnim prethodnom:

Zablistao je pod palicom Vjeka Kobeščaka dok je on bio trener mladostaša. Prije dvije je godine, u doba *dok uz Savu nisu cvjetale ruže*, preselio bio na Kantridu (SN, 19.7.2017: 18).

Tu je još, uz trenera, opis loše situacije u zagrebačkom klubu (*nisu cvjetale ruže*). Uz navedene, koriste se i nazivi poput:

...ponovilo se i to da je bilo vidljivo da je '*gonič robova*' Pero Kuterovac opet napravio odličan posao u smislu fizičke pripreme igrača (JL, 19.7.2017: 40).

Nadalje, zaključuje se da su opisi trenera odnosno izbornika vrlo često slikoviti i u metaforičkom tonu. Primjerice:

Jer [Rijeka] i dalje ima Keka. Koji je već dokazao da *od bilo kakvih sastojaka može skuhati dobru juhu*“ (Telesport, 12.8.2017)

govori o njegovoj sposobnosti. To isto, ali još slikovitije vidi se u sljedećem:

Ostatak momčadi solidno je popunjen s više ili manje kvalitetnim rješenjima, no odgovor na pitanje je li to *materijal od kojeg Joan Carrillo može skrojiti fino odijelo* još će se neko vrijeme čekati (Telesport, 17.7.2017).

U starijim teorijama o metafori pisao je još u 1. stoljeću rimski retoričar Marko Fabije Kvintilijan, tada navodeći da ona „povećava punoću govora tako što zamjenjuje riječi i pozajmljuje ono čega nema“ što u konačnici detaljnije određuje stvari (Kvintilijan cit. prema Bagić, 2012: 191).

- Šarić je *taktički dragulj*, igra sve pozicije... (JL, 30.8.2017: 54)
- Bit će *pakleno*, moramo biti spremni igrati četiri utakmice u pet dana... (JL, 11.7.2017: 44)
- *Rijeke ljudi* počele su se na Margitsziget *slijevati* već u vrijeme ručka... (JL, 30.7.2017: 58)
- Ali je na *zadarskim vratima* bio Karlo Jurjević, *spasivši svoje od ponora* (Zadarski.hr, 18.11.2017)
- Lokomotiv je u nastavku bio opasniji, ali *ruska momčad nije uspjela pronaći put do gola* (JL, 1.7.2017: 70)
- ...važnija je spoznaja da je noga zaliječena nego činjenica da je *rudario* gotovo tri sata. Malo sam *zahrđao*. (JL, 29.8.2017: 46)

- Kombinacija sa Šarićem i Draganom Benderom na unutarnjim pozicijama mogla bi biti prava *poslastica i luksuz* koji Hrvatskoj *može donijeti čitavu vreću* novih taktičkih mogućnosti i iznenađenja za protivnike. (...) [Bogdanović i Šarić] donose ideju i način, sposobnost da se svaka '*crna rupa*', a one su u potpisu hrvatske košarkaške reprezentacije već godinama, može na vrijeme zaustaviti (Telesport, 1.9.2017)
- Onaj [Eurobasket] na kojem smo najprije *mrzlom vodom zalili 11.000 uzavrelih Turaka na tribinama i njihovih 12 izaslanika na parketu*. (Telesport, 1.9.2017)
- ...navijačima je glavni *bombon* večeri ponuđen pet minuta prije početka utakmice... (JL, 18.8.2017: 39)
- Da, bile su simpatične te *porođajne muke kluba* koji se odviknuo od ovakvog šušura. I, logično, treba mu vremena da *pohvata konce* (JL, 5.8.2017: 85)
- Istovremeno je Tucak sa svojim '*trupama*' prešao vlastiti *Rubikon* na Margitinom mostu između Budima i Pešte... (JL, 31.7.2017: 36)
- Mogao je biti već ovaj tjedan, ali Mourinhovo '*cicijašenje*' dovelo je do toga da je Inter pronašao drugi način *za zatvaranje rupe u financijama*... (JL, 1.7.2017: 68)
- U regionalnoj ABA ligi nanovo su potvrdili snagu, iako im se neko vrijeme '*tresla stolica*'. (...) Tornado se pak pobrinuo za *gusti promet na njihovom sektoru* (Zadarski.hr, 20.11.2017)
- *Na krilima* Šarića i Bogdanovića lovi se medalja na EP-u (JL, 30.8.2017: 54)
- *Aci je bitno sjediti u vlaku, makar jurio prema provaliji* (Zadarski.hr, 13.9.2017)
- Već dugo '*na aparatima*' košarkaški klub Zagreb muči se u svojoj agoniji. Situacija je toliko loša u klubu da su do jučer razmišljali hoće li se uopće više natjecati *ili će dići ruke od svega i staviti ključ u bravu* (SN, 15.7.2017: 28)
- Barakude neokrznute preživjele *ruski rulet*. (...) Pola minute prije kraja druge dionice *bili smo zamrznuti na minus 3*... (SN, 20.7.2017: 18)

- Cedevida bi u sljedećoj sezoni mogla imati '*legiju stranaca*' s četvoricom Amerikanaca plus Džanan Musa... (SN, 30.7.2017: 20)
- Ramos, Modrić i Ronaldo *kičma oko koje se gradi novi Real Madrid* (SN, 11.7.2017: 8)
- *Jug na tronu, a Hrvatska na koljenima* (SN, 13.7.2017: 21)

Sportske teme trebaju biti dinamične, jer sport takav i jest. Međutim, svakodnevno prepričavanje utakmica i situacija u klubovima, dovodi do opetovanosti u izražavanju. Analizom u ovom radu pronađeno je korištenje motiva preuzetih iz ratovanja ili vojno značenjskih područja kao učestalih u raznim oblicima metaforičkih formulacija, kao što su oružje, kalibar, rat, ubijanje, eksplozije, pucanje... Oni pridonose jednoznačnosti i oštrini smisla jer – prema I. Žaniću – u kategoriji rata „nema dvojbenih situacija niti višeznačnih likova“ već je sve jasno i lako dokučivo. Povijesno, nogomet je već bio uzrokom pravog, salvadorsko-honduraskog rata, stoga i ne čudi da je s njime došlo i do „procvata vojne metaforike“, koja se prožima kroz sportsku rubriku i prikazuje „snagu rata“ kao model za „sve životne situacije“ (1987: 218-253).

- ...ali je onda trener Carrillo posegnuo za svojim tajnim i vrlo efikasnim *oružjem* Franckom Ohandzom, od milja zvanog Frane Zolja (JL, 22.7.2017: 68)
- Utakmica je odigrana u Kini kamo je Beşiktaş otputovao sa skromnom ambicijom da svoju globalnu navijačku *vojsku* omasovi do brojke od 100 milijuna, kako stoji na službenim stranicama (JL, 21.7.2017: 38)
- Sada imamo i problem s Lukom Modrićem, nakon svjedočenja mnogi su ga *razapeli na križ* (SN, 5.7.2017: 12)
- Objašnjavam društvu da talent Cvitanovićeve *kalibra* ne smije stati na ovom mjestu... (JL, 13.8.2017: 60)
- Božo Galić najveći je *kalibar* među njima... (JL, 22.7.2017: 70)
- Prošle sezone upravo su agresivnost i visoki pritisak vrlo često bili *oružje* kojim su 'bijeli' *mljeli suparnike* i na koncu se okitili dvostrukom krunom (JL, 25.7.2017: 35)
- *Rat između obruča* još traje (JL, 7.7.2017: 42)
- *Na čelu svoje vojske* gazda ambicioznog kluba ne treba *labilnu dušicu* i tipa sklonog samosažalijevanju... (JL, 13.8.2017: 60)

- Na njihovu žalost takav način igre protiv Rijeke može biti *taktičko samoubojstvo*, u što su se i uvjerali (SN, 23.7.2017: 6)
- Žižić je *eksplodirao* u trećoj utakmici za Celticse (SN, 11.7.2017: 20)
- Teška utakmica, pravi '*rat*' u bazenu (SN, 22.7.2017: 20)
- Što se dogodilo između Rija, gdje nas je Srbija '*ubila*' u olimpijskom finalu, i Budimpešte, u kojoj smo joj vratili u polufinalu (SN, 29.7.2017: 4)
- Ali svejedno [navijači] dolaze na utakmice i od Hajduka ne žele *dignuti ruke*. (...) Carrillo je u nekim situacijama doista izgledao kao trener koji bi konačno mogao povezati Hajdukovu *koncu* koji *pucaju na prvoj krizi već* čitavo desetljeće. Kao trener iza kojeg će se stati. Nažalost, i on je *poginuo već na prvom skliskom zavoj*u (Telesport, 12.11.2017)
- Pucanj u Mamića, *pucanj* je u sve nas (JL 29.8.2017: 42)

Metaforičkim izrazima autor približava pojavu ili stvar čitatelju. Određuje ju u prigodnom kontekstu i olakšava razumijevanje poante koja se tekstom prenosi. Metafora „okuplja i povezuje različite osjetilne modalitete“ kako bi pomnije dočarala neku pojavu i predmete, te da bi se naglasila „neočekivana sličnost među njima“ (Ivas, 2004: 15).

- Kada su, međutim, 12 godina poslije Širić i Djedović uhvaćeni s *prstima u pekmezu*, a novinari krenuli unakrsno *rešetati* HNS-ova predsjednika... (JL, 2.7.2017: 52)
- ...i pet dana nakon što se Mario Cvitanović *raspekmežio* na maksimirskoj press-konferenciji poslije derbija s Hajdukom teško shvaćam *što je pjesnik htio reći*... (JL, 13.8.2017: 60)
- Isto misli i Josip Mišić, Kekova uzdanica u vезnom redu, od kojeg se očekuju *lopte s očima* kojim će 'bijeli' probiti *dvostruki zid* koji će Velšani postaviti pred svojim vratima (JL, 11.7.2017: 42)
- Je li najljepši pogodak bila ona Lončarova šrauba s pet metara, Jokićevo '*skidanje paučine*' ili Garcijin zadnji šmekerski lob, također je bilo teško odlučiti (JL, 18.7.2017: 46)
- Mario Cvitanović je kratko u svlačionici prve momčadi, ali polako *slaže kockice mozaika*, igra Modrih ima *glavu i rep* (SN, 22.7.2017: 8)
- Obrana više nije glavna preokupacija Saintsa i tada počinje *riječki bal* (JL 19.7.2017: 38)

- Mi smo *mladi lavovi* koji žele postati velika reprezentacija (JL, 31.8.2017: 44)
- Gasol *pleše posljednji ples*, Bogdanovićevo *preuzimanje vlasti* (JL, 29.8.2017: 42)
- Stoga su suze Marija Cvitanovića rezultat *skidanja ogromnog tereta s leđa* (JL, 8.8.2017: 36)

Pri tumačenju metafora, može se pozvati na različite funkcionalne stilove koje, kako je ranije navedeno, sportsko novinarstvo kombinira. U mnogim se reportažama metaforički unose elementi prirodnih pojava, što bi se moglo povezati sa spontanošću razgovornog stila, ali i pojednostavljivanjem kao procesom kojim se „oblici iz prirode eliminiranjem detalja svode na sažetu formu koja zadržava samo suštinska obilježja, bez svega slučajnog, sporednog“ u književnoumjetničkom funkcionalnom stilu (Katnić-Bakrašić, 1999: 38).

- Sav dobar dojam koji je Torcida ostavila, *bačen je u vjetar* (JL, 18.8.2017: 39)
- Pobjede protiv Francuske pa Litve, dvaju osvajača medalja na prošlom Europskom prvenstvu, dale su *snažan vjetar u leđa* Aci Petroviću i njegovim izabranicima... (JL, 12.8.2017: 70)
- Prvo poluvrijeme ogleda na Nou Campu između Barcelone i Real Madrida nije nagovještavalo '*uragan*' u drugom (JL, 15.8.2017: 36)
- Kako na terenu, tako i u institucijama koje su u modrima i bilima uvijek imali svoje *ljubimce* kojima su naizmjenično *puhale u leđa* (Telesport, 17.7.2017)
- ...on je drag čovjek i veliki domoljub, samo što *izgubi kompas* dok govori o svojoj ulozi i važnosti u nogometnom svijetu (JL 31.8.2017: 50)
- Cedevitina *igračka ruža* popunjena je i s četvrtom *laticom* u američkim bojama (JL, 19.8.2017: 72)
- Real je prije nekoliko dana došao do prvog trofeja nove sezone, pobijedivši u Skopju Manchester United i, zapravo, samo nastavio *prošlosezonsku žetvu srebrnine* (JL, 14.8.2017: 48)
- Dvojac [Stojko Vranković i Dino Rađa] koji je najavljivao *preporod*, međutim, izgleda da smo '*prerodili*' pa se *pretvorili u trulu rajčicu* (Zadarski.hr, 13.9.2017)

- ...ali ideja da Darija Srnu izvuče iz mirovine, barem do kraja kvalifikacija za Svjetsko prvenstvo, *nije pala na plodno tlo* (JL, 15.8.2017: 36)
- Marin Čilić u srijedu *je odvalio golem kamen sa svojih ramena*, pravu *gromadu od pritiska* koje su nosili četvrto uzastopno četvrtfinale Wimbledona i najveća prilika za iskorak na najvećem svjetskom turniru (SN, 14.7.2017: 14)
- ...Ratko Rudić, najtrofejniji hrvatski, ali i svjetski trener svih vremena, u Londonu 2012., *'posijao je dobro sjeme'* (JL, 31.7.2017: 38)
- Morat će [Dinamo] ga plaćati [Josipa Pivarića], a s druge strane igrač će *'potonuti'* i nazadovati ako ne bude igrao. (...) Tu je mladi i perspektivni, jako talentirani Borna Sosa, tako da *nema zime* na tu poziciju lijevog bočnog (SN, 18.7.2017: 6)
- ...na Rujevici se očekivala i *kiša golova* (JL 12.7.2017: 38)
- No, u takvim situacijama ne može se reći 'ne', *bacaš se u vodu s krokodilima i plivaš kako najbolje znaš...* (JL, 8.8.2017: 36)
- Ibrahimović kao najveći *ulov* (SN, 2.7.2017: 10)
- Srbija koja je zadnjih godina vrlo brzo ubila suparniku volju za životom (...) imala je ovaj put Hrvatsku, koja je bila *mačka*, *ne sa sedam ili devet, već sa stotinu života* (SD, 28.7.2017: 46)
- Trebao sam pretpostaviti da će Slovenci krenuti na sve ili ništa, *ući s više mesa pod košem* (JL, 25.8.2017: 42)
- ...da je bio hrabriji, Hajduk bi s Goodisona otišao s *malo mesa među zubima* (JL, 18.8.2017: 39)
- „Nije mi čudno što su mnogi kojima je Hajduk *trn u oku* putem svojih *medijskih vazala* jedva dočekali *vatru koju su upalili navijači* na utakmici protiv Rudeša tjedan dana *zalijevati kanaderima punim benzina*“ (Telesport, 12.11.2017)
- Vjerovali ili ne, Wengeru *cvjeta cvijeće* (JL 7.8.2017: 42)
- „*Cijene lete do neba*, a *navijačka zvijer*, u nestašici trofeja, najbolje se hrani transferima“ (JL, 1.7.2017: 68)

Osim navedenih, mnogi su primjeri povezani s apstraktnim pojavama koje se u sportskom kontekstu mogu zamisliti i pridonijeti zvučnosti cijele priče.

- Rijeka je *pred vratima raja* (Telesport, 12.8.2017)
- Uzeo si je tjedan dana pauze, fizički patio, ali se prije nekoliko dana *vratio među žive* (JL, 30.8.2017: 54)
- *Zvijezde* na Europskom prvenstvu (JL, 29.8.2017: 42)
- Boban doveo Osijek *pred vrata raja*, ali Austrijanci su izdržali (JL, 25.8.2017: 38)
- U *besmrtnost* među Osijekovim navijačima mogao je Boban ući u 78. minuti... (JL, 25.8.2017: 38)
- Otprilike sat vremena prije početka utakmice na Rujevici se *nebo otvorilo* (SN, 12.7.2017: 2)
- U cijelom tom *limbu* do jučer je stanovao i Nikola Kalinić, približavajući se *devetom krugu firentinskog pakla* (JL, 21.7.2017: 38)

Prema Ivasu, smatra se da su najvrjednije metafore „koje se ujedno mogu tumačiti i doslovno, jer osciliranjem između doslovnog i prenesenog značenja obogaćuju sadržaj i zabavljaju“ (2004: 17). Primjerice, u vaterpolskoj utakmici, često se koristi izraz „potopiti“ za pobjedu nad nekim, „pocrveniti“ znači dobiti crveni karton, to jest biti isključen iz utakmice, čak i „promaja“ u smislu praznog prostora može opisati neku akciju u obrani ili napadu.

- Talijani *potopljeni*, slijedi klasik sa Srbima za finale (JL, 26.7.2017: 42)
- *Ostavljali su dečki srce u bazenu* tijekom cijelog turnira... (JL, 30.7.2017: 58)
- Fantastičnom igrom *potopili* Srbiju (SN, 28.7.2017: 1)
- ...konac utakmice na klupi nije dočekaio izbornik Tucak, a Lončar je '*pocrvenio*' nakon isteka vremena (JL, 20.7.2017: 40)
- Madridđani slave, Ronaldo zabio pa '*pocrvenio*' (JL, 14.8.2017: 48)
- Nastavimo li igrati s ovakvom '*promajom*' u obrani, nemojte se začuditi krajnjem ishodu. (...) Ali '*usnuli ljepotani*' krenuli su kliziti po parketu, teško hvatajući priključak (Zadarski.hr, 6.11.2017)
- Ziherice su se otkačile, nestašni papir zalepršao, *medalja ostala zatrpana u pijesku* (JL, 13.8.2017: 62)
- Naše treće finale za *planetarnog kralja*. (...) Sve najljepše što ima ponudila su oba suparnika. Kako Barakude, tako i sjajni srpski igrači. Uostalom, za *rapsodiju, za veličanstven ples i trebaju dva partnera* (SN, 28.7.2017: 14)

- *Zlatni svečano dočekani na glavnom zagrebačkom trgu* (SN, 31.7.2017: 2)
- *Ekvadorski doping i berlinski plicak* (SN, 11.7.2017: 18)
- ...sedmo [Svjetsko prvenstvo] na kojem smo pobjedom započeli svoje nastupe na *planetarnoj smotri* (SN, 18.7.2017: 20)
- ...gdje je košarkaška reprezentacija trebala skinuti *koprenu misterije* i pokazati *natruhe* onoga što kani prezentirati na *košarkaškoj smotri Starog kontinenta* (JL, 12.8.2017: 70)
- Znamo i *recept* za medalju (JL, 31.8.2017: 44)
- Nakon toga smo *gutali gorke pilule*. Gledali kako Srbija slavi (SD, 28.7.2017: 46)
- ...Tornado se '*ukazao*' ispred dvorane na Višnjiku. (...) I njima je laknulo, jer punih šest godina *zadarska se karavana* iz Zagreba vraćala '*probušenih guma*' (Zadarski.hr, 11.11.2017)
- I u jutro nakon četvrtog mjesta na licu Sare Kolak vidio se osmijeh. *Oaza* u tmurnom londonskom danu... (JL, 10.8.2017: 42)
- Tudor je dobio poziv da *uskoči u proključali kotao s uljem* u ambijentu koji ne poznaje realnost i sredinu (Telesport, 30.12.2017)
- Bacač sam koji nema granica. Valja *pucati na visoko*, ali *ostati hladne glave* (JL, 8.8.2017: 34)

Ono o čemu ovisi dobro sportsko izvještavanje je, uz pismenost, terminologija povezana s određenim sportom, akcijom ili situacijom o kojoj se piše (Stofer, i dr, 2009: 18). Tako se u ovom istraživanju pokazalo da se period kupoprodaje igrača u prijelaznim rokovima u novinarskom izrazu naziva *gradilištem*, što funkcionira kao metafora za stvaranje nove momčadi. Primjerice:

Što se Monaca tiče, sve je otvoreno, vlasnik Ribolovljev *stvorio je gradilište*, otišlo je pet sjajnih igrača... (JL, 14.8.2017: 50)

Ako je ovo '*gradilište Hajduk*', ne radi se o *grubim radovima*, nego smo već na tragu *dorađivanja fasade* (SD, 3.7.2017: 43).

Dakle, riječ je o građenju momčadi, što podrazumijeva kupovinu novih ili prodaju dosadašnjih igrača prije početka ili nastavka sezone. Preneseno značenje kompletnih priča koje prezentiraju

situaciju ili događaj najveći su stupanj metafore u sportskom novinarstvu, a zbog manevarskog prostora i slobode izražavanja, najčešće su u kolumnama. Dio jedne takve je o treneru Real Madrida i postignutom uspjehu:

Kupiš vrijeme tako što uguraš legendu u kabinu i ne razbijaš glavu nad mogućnošću da bi čovjek tamo mogao izgorjeti brže nego noćni pauk pod svjetlom reflektora. Zidane je ispunjavao sve preduvjete za meteorski let, onako, na raketi munjevito u stratosferu prije nego što se uz strašan prasak obruši negdje oko šestog ili sedmog mjesta 'la lige'. Nije se dogodilo, dapače, u dosad neviđenoj avanturi 45. godišnjak se othrvao gravitaciji i sada poput Voyagera piči kroz trofejna sazviježđa (JL, 27.8.2017: 60).

Također, primjer je i dio prijenosa košarkaške utakmice:

Ali ni to nije pomoglo gostima kojima je glava stalno bila *'ispod vode'* na minus 22. (...) Olako su Zadranjci shvatili Milekovića čiji je forte šut izvana, onda ne čudi što je zabio dvije i krenuo *šibenski brod vaditi s dna* (Zadarski.hr, 18.12.2017)

Jedne od češćih metafora su društvene igre, primjerice „dobre karte u pokeru“, u značenju postignuća.

U sličnoj partiji pokera Ivan Perišić je u srijedu dobio obećavajuće karte (JL, 7.6.2017: 38)

ili u suprotnom:

Nikad lošije dijeljenje za Nikolu Kalinića u partiji transfernog pokera koji ovo ljeto igra s Fiorentinom i Milanom (JL, 7.6.2017: 38)

očituje se navedena simbolika. U takvom tonu je i rečenica:

Igrači poput Kantea ili Inieste donose trofeje, i možda Keita u džepu nosi baš *pobjednički žeton* (JL, 1.7.2017: 68),

kao i citat:

Sve *karte* su na strani Riječana (JL, 2.8.2017: 38).

Uz to, situacije u šahu koriste se za prezentiranje konačnice utakmice:

Odjidja i Marin napravili su *mat* u dva poteza. Ispostavilo se da je to ujedno bio i *šah-mat*. Kek nije želio srušiti svoju *kraljicu* u znak predaje (JL, 23.8.2017: 38).

Vrlo opisne slike stvarane su prenesenim značenjima u kolumnama:

Nakon *prolaska kroz ušicu igle* protiv Red Bull Salzburga slijedio je [Rijeci] poraz u Osijeku. (...) Dinamo je uzeo ponuđeno, ubilježio se kao prvi osvajač Rujevice i zabio svoj *barjak* na čelo prvenstvene ljestvice“ (Telesport, 12.8.2017).

U primjeru *ušica igle* stoji za jako malu šansu koju je Rijeka iskoristila za prolazak u posljednje pretkolo Lige prvaka, dok *barjak* označava osvajanje čela, to jest vrha, ljestvice hrvatske lige.

Vrlo je figurativno prikazan i odnos između nogometnih aktera, Zdravka Mamića, kao predstavnika HNS-a, i Damira Miškovića, predsjednika i vlasnika HNK Rijeka:

Zahvaljujući njegovom [Miškovićevom] uspješnom *plivanju među krokodilima* Rijeka je postala ono što su njezini navijači desetljećima sanjali. Ozbiljan klub. Ali *plivanje s krokodilima nosi i svoje zamke*. Nekad te, naime, *ugrizu za guzicu*. Čisto da ti pokažu gdje ti je mjesto. I tko je pravi *gazda močvare* (Telesport, 11.12.2017).

Nogomet kao najvažnija sporedna stvar na svijetu zauzima i najviše redaka sportskih rubrika. Situacija u Hrvatskoj je uvijek zanimljiva, posebice u izrazu o lošim uvjetima i politici saveza koja je rezultirala i bojkotom navijača:

A u toj svlačionici ima sjajnih tipova koji nisu zaslužili *jesti tuđa govna*. Štoviše, takvi su i u većini. Zbog toga je još tužnija činjenica da bez reakcije gledaju i *dopuštaju da se preko njihovih leđa prelamaju tuđi ratovi i iznutra urušava reprezentativni bastion* koji izvana nitko nije mogao srušiti. (...) Osvježenje je, međutim, vidjeti da izbornik reprezentacije otvoreno tumači kako ne želi da ga se povezuje sa Zdravkom Mamićem. Niko Kovač, zadnji koji se to drznuo napraviti, ubrzo nakon toga je *dobio nogu*. A na njegovo mjesto postavljen je *prvi s reda koji je u novčaniku imao Mamićevu sliku*. Kad bi čelnici HNS-a na bilo koji način bili zainteresirani započeti *proces otapanja ogromne sante leda koja stoji između njih i ostatka zemlje* (...) potpuno je jasno da *nikakvo sunce neće otopiti tu gromadu* dok se u kući hrvatskog nogometa ne dogode ozbiljne i korjenite promjene (Telesport, 15.10.2017).

Mnogobrojne su metafore nađene u košarkaškim tekstovima tijekom održanog Europskog prvenstva:

Tomas još od četvrtka navečer u džepu nosi sliku Alekseja Šveda, ruskog Bogdanovića (Telesport, 10.9.2017),

što se odnosi na veliku opasnost u lovu na naslov koju je predstavljao ruski košarkaš Aleksej Šved, a koji je ujedno bio i sljedeći protivnik hrvatskoj reprezentaciji. Nadalje, metaforom se poslužio i kolumnist Bernard Jurišić kako bi predočio generalno stanje hrvatske košarke i opisao loše izdanje na prvenstvu:

A u reprezentativnom okruženju svi ti sitni, golom oku nevidljivi virusi u procesorima naših igrača, trenera, sustava i ambijenta zajedno stvore ozbiljnu bolest. Koja ih sve kolektivno paralizira i onesposobi. (...) Ako najbolji hrvatski treneri nisu imali lijek za bolesti od kojih obole hrvatski košarkaši kad obuku reprezentativni dres, onda ni Aco nije imao puno šanse. Aco koji puca po šavovima kad njegovoj momčadi krene nizbrdo. (...) A hrvatska košarka je već neko vrijeme klinički mrtva. I ne treba joj čaj s medom, nego defibrilator. I konzilij vrhunskih kardiologa (Telesport, 17.9.2017).

Još jedan primjer prigodan za tumačenje značenja je: *Vukovar je moje more, ondje ću napuniti rezervoar* (SN, 5.7.2017: 20), a odnosi se na naslov intervjua s Damirom Martinom, hrvatskim veslačem koji je slikovito objasnio svoju pripremu za natjecanja. U daljnjem članku je pojasnio kako za uspjeh treba „napuniti rezervoar“ pobjedama, jer što ih više ima, lakše mu je nastaviti, te da će trenirati na Dunavu. Ovo je ujedno i primjer neshvatljivosti do koje može dovesti nejasan naslov, a koje će si čitatelj pojasniti tek nakon uvida u ostatak intervjua.

Figurativni je citat u reportaži sa SP u atletici: *Kraljica bi umrla kad/ako bi se saznalo da su i kraljeve ruke prljave* (JL, 5.8.2017: 54) u kojem *kraljica* stoji za atletiku (atletika se naziva *kraljicom sporta*), a *kralj* je Usain Bolt (atletičar, sprinter), dok se *prljave ruke* odnose na slučajeve dopinga koji u njegovom slučaju nisu prisutni.

2.2.3. Metonimija

Metonimija je figura zamjenjivanja jedne riječi drugom na temelju njihove „logičke bliskosti, vremenske ili prostorne povezanosti“. Metonimijski se izraz temelji na prirodnoj, odnosno uobičajenoj vezi pojmova. U novinarstvu služi pri rezimiranju sadržaja, a da ga se pri tome ne mijenja u potpunosti. Najčešće su metonimije sportskih novinara u nazivima za pojedine momčadi, temeljene „na boji dresa, sponzora, lokacije“ čime se dobiva na atraktivnosti i dinamičnosti teksta (Bagić, 2012: 199-200).

U prvu skupinu pripadaju metonimije prostornog podudaranja, odnosno nazivi država koji stoje umjesto igrača reprezentacije u određenom sportu. One su i najučestalije u provedenom istraživanju upravo zbog obuhvata natjecanja na razini kontinenta ili svijeta.

U primjeru: Hrvatska na Siciliji uvjerljivo ušla u finale (JL, 9.7.2017:60), *Hrvatska* je metonimija države u predstavljanju igrača vaterpolske reprezentacije, dok se u izjavi: Naša je želja '*skinuti*' *Srbiju* (SN, 17.7.2017: 24) radi o vaterpolskoj reprezentaciji Srbije koja je do prošlogodišnjeg prvenstva bila prva na svijetu. Prvo lice množine posvojne zamjenice odnosi se na hrvatsku reprezentaciju koja se bori za istu titulu.

U navedenim primjerima, države označavaju igrače košarkaške reprezentacije:

- *Hrvatska* izgubila od *Njemačke*, Buva ubacio 20 poena. (...) *Hrvatska* se budila nakon uspavanog ulaska u susret... *Njemačka* je ipak nakon prve dionice vodila s 20-16 (JL, 24.7.2018: 40)
- O otkazima osakaćenoj *Srbiji* sve će ovisiti o igraču Sacramenta dok *Slovenija* svoje nade polaže u vrhunskog playa Gorana Dragića (JL, 29.8.2017: 42)
- *Hrvatska* se šeta do četvrtfinala (SN, 18.7.2017: 22)

U istom je tonu i metonimija igrača nogometne reprezentacije:

- A Čačiću samo što niste prostrli crveni tepih nakon što je ispao od onakvog sterilnog *Portugala*, iako je s ovom reprezentacijom trebao postati europski prvak (JL, 31.8.2017: 50).
- U današnjem finalu Kupa konfederacija igraju *Čile* i *Njemačka*, ali postavlja se i pitanje za Svjetsko prvenstvo 2018 (SN, 2.7.2017: 14).

Tu su često pojavljuje i višestupanjska metonimija, gdje izraz može sadržavati nekoliko značenja.

U izjavi: Sami smo krivi za *Island*, ali vjerujem u 3 pobjede i *Rusiju* (JL, 14.8.2017: 50) krivi smo za poraz od islandske nogometne reprezentacije i to na stadionu koji se nalazi na Islandu, što je metonimija na čak tri razine. Rusija podrazumijeva Svjetsko nogometno prvenstvo koje se tamo održava, a na koje se hrvatska reprezentacija ipak može plasirati ukoliko pobijedi sljedeće tri utakmice.

Druga bi skupina bile metonimije gradova koji stoje za igrače, klubove, ili događaje s kojima su u vezi.

Ja se sjećam samo *Rija*, samo sam tamo igrao protiv njih (SN, 27.7.2017: 14), odnosi se na Rio de Janeiro, sinonim za posljednje Olimpijske igre kojima je bio grad domaćin.

Također, gradovi često stoje kao metonimije za njegove stanovnike.

Grad Zadar, očekivano, nije zaboravio svojeg junaka Stipu Žunića (JL, 9.8.2017: 38), misli se na zadarske građane, dok se u rečenicama: *Osijek* na jedan čas nije pričao o iseljenju, nezaposlenosti... *Osijek* je slavio kao nikad. (JL, 5.8.2017: 85) radi o Osječanima.

Nazivi klubova su također metonimije, jer predstavljaju ili igrače, ili upravu kluba, u svakom slučaju neke žive osobe koje su obuhvaćene njihovim postojanjem i djelovanjem.

- *Cibalia* pobjegla sa začelja, *Rudeš* dobio tri komada (JL, 14.8.2017: 48)
- Uostalom, *Hajduk* juriša na naslov prvaka, dok je *Rudeš* prikovan za dno tablice (JL, 21.8.2017: 38)
- *Cedevita* dogovorila Chrisa Johnsona, na pripreme će i Bilan (JL, 19.8.2017: 72)
- *Liverpool* je poveo iz slobodnog udarca, kod drugog gola pomazila ih je sreća... (JL, 17.8.2017: 42)
- ...treniraju samo jednom dnevno za razliku od *Zadra*... *Jazine* su polako počele 'kopniti', jer je njima počelo nestajati energije, pa su *krenuli 'lupati'* tko god se sjetio (Zadarski.hr, 6.11.2017)
- Tim se pak upitom otvorila utakmica koja je u rezultatskom tjesnacu bila kratko vrijeme, jer je *Cibona* brzo otišla do prednosti 31:16 koja joj je jamčila mirnu *plovidbu* dvobojem (Zadarski.hr, 10.10.2017)
- Baklju, trube, pjesma i čuđenje igrača koji su svega nekoliko sati ranije vodili tešku *bitku s Cibonom* (Zadarski.hr, 11.11.2017)
- Sjaj u očima Zadrovih navijača uoči početka dvoboja te jednim dobrim dijelom utakmice, *ugasila je Crvena zvezda* koja se nije dala navesti na nastavak niza poraza na *euroligaškoj sceni*. (...) Unatoč napadačkoj, k tomu i obrambenoj moći *Zvezde*, *Zadar* se ipak vratio u igru (Zadarski.hr, 20.11.2017)

- Snagu jednog novog *Zadra* na svojim je leđima osjetila i *Budućnost*, lider regionalne ABA lige, momčad koja je u konačnici morala priznati poraz. (...) Božić je nizao skokove, istodobno se *Budućnost* korak po korak *s crte slobodnih bacanja* počela primicati. (...) U *'tricaše'* se dvije ipo minute prije kraja upisao i Ivanov (71:62), pa je *krenula rasti temperatura na tribinama* (Zadarski.hr, 15.12.2017)
- *Everton* do ugodne prednosti, *'bijeli'* se prekasno trgnuli (JL, 18.8.2017: 39)

Još jedna kategorija metonimije koja se može izvesti iz pronađenih primjera je i uporaba nadimaka, koji su nastali također prema nekoj asocijaciji s njima. U naslovu: *Italija* je porazila „*barakude*“ u finalu (JL, 10.7.2017: 40), *Barakude* su nadimak za hrvatsku vaterpolsku reprezentaciju. Isto tako, u izjavi: Možemo se potući s *Bikovima* (SN, 24.7.2017: 4), *Bikovi* su nadimak igrača austrijske nogometne momčadi Red Bull iz Salzburga prema engleskom nazivu *bull*, što znači bik.

Simbolika nadimaka reprezentacija dolazi iz različitih područja, često povijesnih i kulturnih, ali ponekad i slučajnom podudarnošću s državom ili narodom. U naslovu: *'Pijetao'* Hrestak protiv *'klokana'* Fatovića za prolaz u osminu finala (SN, 19.7.2017: 18), *Pijetao* stoji kao nadimak francuskoj vaterpolskoj reprezentaciji, a dolazi od latinske riječi *gallus* te je povijesni simbol francuske nacije. Nadalje, jedna kronologija Sportskih novosti naslovljena je: Lutanja po praznom Japanu i poraz od *'klokana'* (SN, 13.7.2017: 21), a radilo se o priči o Svjetskom prvenstvu u vaterpolu 2001. godine, održanom u Japanu s nikad manje gledatelja, a *Klokani* su, predstavljajući svoj životni prostor, nadimak za australsku reprezentaciju.

U reportaži nogometne utakmice kvalifikacija za Svjetsko prvenstvo, hrvatski se reprezentativci nazivaju *Vatrenima*: „Iako je potapala u bazenu pokušaje *'vatrenih'*, bočni igrači držali su na ciljniku Pivarića i Vrsaljka“ (JL, 3.9.2017: 48).

Također, nadimci su osmišljeni prema boji dresa pa se često samo bojom označavaju igrači neke momčadi, primjerice, nogometaši HNK Hajduka nazivaju se *Bijelima*, dok su nogometaši GNK Dinama *Modri*.

- No isto tako, pred bujicom Armade te utakmicom koja nosi u tom inspirativnom ambijentu, jasno je da će *'bijeli'* letjeti (JL, 22.8.2017: 34).
- Ukrajinska zora nije svanula *Bijelima*. (SN, 5.7.2017: 4)
- ...tri minute kasnije iskazao se vratar „*bijelih*“. (JL, 27.7.2017: 38)

- No, to nije sve, Sammir više nije igrač „*modrih*“... (JL, 14.7.2017: 40)
- ...no '*modri*' su igrali brže... (JL, 22.7.2017: 68)
- ...koji nikad nije krio da je navijač zagrebačkih „*modrih*“... (JL, 6.7.2017: 38)

Košarkaški dresovi imaju istu ulogu. Igrači KK Crvena Zvezda imaju crveno-bijele: Izvrsno zamišljeno, međutim, „*crveno-bijeli*“ imaju dovoljno energije koja ih nosi... (Zadarski.hr, 20.11.2017), dok je dres KK Cibone plavi: Njima se nije oprostilo oblačenje „*plavog*“ dresa... (Zadarski.hr, 10.10.2017).

Tipični primjeri metonimije su i nazivi stadiona koji se često podudaraju s gradskim naseljima, a uglavnom predstavljaju mjesto odigravanja utakmice. Izjava: „Vratit ćemo titulu u *Maksimir*“ (SN, 23.7.2017: 2) predstavlja Maksimir kao nogometni stadion zagrebačkog GNK Dinamo. Na primjer, u naslovu: Pet *euroligaša* na *Višnjiku* (SN, 15.7.2017: 28), Višnjik stoji za zadarski Sportski centar Višnjik, odnosno košarkašku dvoranu Krešimira Ćosića. Tako i u: Hajduku prazan *Poljud* znači gubitak od gotovo 4.000.000 kuna (SN, 22.7.2017: 2), Poljud predstavlja nogometni stadion u istoimenom splitskom naselju.

U Rijeci je riječ o Rujevici, što nalazimo u tekstovima Sportskih novosti: *Riječani* peticom razmontirali *Celje*: uspješna test utakmica prvaka na *Rujevici* (SN, 6.7.2017: 2), ali i članku Jutarnjeg lista: Uzvrat protiv *Olympiacosa*, u kojem *Rijeka* itekako ima šansu za prolazak na punoj *Rujevici* (JL, 22.8.2017: 34).

U Osijeku, stadion ima naziv Gradski vrt:

Trebalo je jedno 15, ma 20 minuta da *Osijek* prebrodi krizu identiteta i podrapa sa sebe osjećaj manje vrijednosti. Toliko je, naime, *PSV* dominirao u *Gradskom vrtu*, odnosno toliko je *PSV* koristio velike *poklone koje su mu domaćini, u slavonskom stilu, ponudili za stol* (JL, 4.8.2017: 38).

U sportskom je novinarstvu uvijek važno naglasiti dinamiku koja se proteže rubrikom i člancima. U njezinom postizanju, ulogu ima i metonimija. Novinarski stil ju, kao i ostale figure, koristi kao „funkciju uvjeravanja“, a ostvaruje se najčešće zamjenom lokacije s ljudima, posebno kad se govori o atmosferi prilikom nekog događaja. (Katnić-Bakaršić, 1999: 120).

Iz primjera: *Raspjevanoj Rujevici* kiša nije smetala, a opet je i donijela sreću. (...) Prepoznale su to i *tribine*, tražile novi pogodak, ali i već maštale o novom suparniku. (...) *Istok* je zagrmio 'šampioni', *zapad* prihvatio njihov huk... (SN, 12.7.2017: 2) vidimo

kako neživi objekt stoji za žive navijače, gledatelje i prisutne na stadionu, kao i strane svijeta, koje opisuju položaje tribina, a ponovno se odnose na navijače koji se na njima nalaze.

U tom odnosu su i daljnji primjeri:

- Unatoč pobjedi *Olympiacosa*, *Kantrida* nije stala s navijanjem... (JL, 17.8.2017: 38)
- Prepune tri *tribine stadiona na Rujevici pjevale su svih 90 minuta...* (JL, 12.7.2017: 38)
- Zagrepčani su vodili sve do 81. minute, no onda se pojavio Bradarić, a Matei je prvo promašio penal pa u zadnjim trenucima *bacio Rujevicu u trans* (JL, 20.8.2017: 62)
- U tim trenucima je *legendarna tribina na Kantridi eksplodirala* kao u najboljim vremenima...nakon što je *Rijeka* povelala protiv grčkog prvaka... (17.8.2017: 38)
- ...već na prvoj utakmici protiv *Levskog* u Dugopolju *tjerao tribine da se hvataju za glavu* (Telesport, 17.7.2017)
- Na kraju utakmice uobičajenom pozdravu igrača prema navijačima pridružio se i Kek, čije su ime *tribine* glasno skandirale (JL, 27.7.2017: 38)

Hrvatski nogomet vrlo je dinamična društvena pojava, ne toliko na terenu, koliko na tribinama i u odnosu navijača i uprave klubova ili reprezentacije. Ekspresivni su izrazi posebno korisni u člancima te tematike.

U izjavi: Ako dopustimo da *ulica preuzme vlast u svoje ruke*, onda smo zaista svi skupa u velikoj *banani* (JL, 29.8.2017: 42), ulica se odnosi na navijače čiji je bojkot hrvatske nogometne reprezentacije kulminirao fizičkim ranjavanjem Zdravka Mamića. Dakle, ponovno vidimo zamjenu nežive lokacije s ljudima, dok je slengizam *banana*, odnosno sintagma *biti u banani* oznaka za uzaludnost ili problematičnost sustava.

Jedna od kompleksnijih metonimija našla se u internetskoj kolumni:

Osim 'nacionalnog stadiona', za kojim je opet zakmečalo *društvo iz Maksimira* u duetu s *društvom iz Sheratona* i uz *back-vokale*² *svojih lojalnih medijskih vazala* čim se nad

² Izvorni kurziv.

glavnim gradom nadvio novi ciklonski poremećaj, *'nacionalni kamp' je druga čeznutljiva fatamorgana* koja se tom društvu ukazuje... (Telesport, 8.10.2017)

U navedenom, društvo iz Maksimira je uprava GNK Dinama, društvo iz Sheratona je HNS kojem je sjedište u hotelu Sheraton, a medijski vazali su novinari koji svojim izvještavanjem podržavaju njihov rad i odnos prema nogometu.

2.2.4. Poredba

Poredba također pripada u skupinu tropa, a ima funkciju „povezivanja“ imenica prema sličnosti, skrivenoj ili pripisanoj. Pridonosi stilskom naglašavanju izraza, kako bi se čitatelju поближе prezentirale i dočarale stvari ili pojave. Poredbom se „konkretizira apstraktno, dinamizira prikazivanje“ te vizualizira iskaz. Strukturalno, sastoji se od tri člana; onoga što se opisuje, onoga s čime se opisuje i svojstva koje ih spaja. U jeziku novinarstva, poredbom se „vuku očekivane i neočekivane paralele, postiže atraktivnost, mistificira tema, iskazuje autorova afektivnost“ (Bagić, 2012: 256-257).

- Na zadnjem nastupu Zvereva je na mreži *bušio kao švicarski sir*... (JL, 2.7.2017: 55)
- ...Federer je kratio loptice takvom elegancijom da je *izgledalo kao da mijenja zakone gravitacije*. (JL, 2.7.2017: 55)
- Ruski vaterpolo *nije na razini kao u vrijeme SSSR-a* kad su uzeli dva olimpijska i dva svjetska zlata... (JL, 21.7.2017: 40)
- ...Ivajlo Petev nastavio *voditi momčad kao „hodajući mrtvac“*. (JL, 14.7.2017: 40)
- *Naša je košarka poput Nizozemske u nogometu. (...) Danas bi se na takve rezultate gledalo kao na bombone, slatkiše koji bi tako dobro zasladili bilo koju od 22 godine košarkaške gorčine*. (JL, 27.8.2017: 62)
- Prepuna *Rujevica bila je u transu, kao da je opet još jednom, za kraj povjerovala da se ovdje može kreirati čudo*... (...) Kao prvo, *zbog iskustva, koje se jučer izdiglo poput monstruma na travnjaku Rujevice*... (JL, 23.8.2017: 38)
- ...*momčad mu je nakon poluvremena izašla kao na mlazni pogon, stvarajući pritisak i ugrožavajući goste*... (JL, 23.8.2017: 38)

- I mi smo oštećeni sličnim stvarima, *kao i cijelo prvenstvo*, ali ne obazirem se na stvari na koje ne mogu utjecati. (JL, 22.8.2017: 38)
- Kada smo, pak, stigli, dojam se samo pojačao: miris nogometa, piva i rock and rolla, od *grada u kojeg se na prvu – kao mlada i neiskusna šiparica – odmah zaljubiš*, stvarao je kulisu velike utakmice. (JL, 18.8.2017: 39)
- Super, pomislite tada, *stvar je programirana kao dodana vrijednost* jednom natjecanju trajno oštećenog kredibiliteta, *kao osvježavajući začim jelu* čiji su glavni sastojci godinama unazad bili korumpirani suci... (...) A ako su nabrojani trofejni treneri svoje karijerne vrhunce zalijevali *plačući kao fontane*... (JL, 13.8.2017: 60)
- *Uzvrat protiv Olympiacosa*, u kojem Rijeka itekako ima šansu za prolazak na Rujevici, *definitivno je kao spa tretman nakon cjelogodišnjeg rudarenja*. (JL, 22.8.2017: 34)

U sportskom izvještavanju koriste se usporedbe s prirodnim pojavama i životinjama jer su, prvenstveno, lako razumljive te omogućuju da se izraz doživi konkretnije. Slikovitost koju nose takvi izrazi čitateljima olakšava da se užive u priču koju novinar prenosi.

- Iako je Perišić gazdama *kao papagaj ponavljao*... (JL, 18.7.2017: 44)
- *Mokar kao miš* nakon slavljeničkog rituala kupanja, ali *kamenog lica kao da je odradio običan dan u uredu*... (JL, 31.7.2017: 36)
- *Moramo se postaviti kao mladi lavovi*, gladni medalje... (JL, 31.8.2017: 44)
- Dvanaest dana *trenirali smo kao životinje*. (JL, 30.8.2017: 54)
- Međutim, kako su *navijači pristizali kao rakova djeca*... (...) Nema veze što pada, čovječe, *osjećamo se kao u Rijeci usred jeseni. Igrat ćemo i navijati kao na domaćem terenu*... (SN, 27.7.2017: 2)
- A Slovenci koji su u prvom poluvremenu protiv Latvije ispustili veliku prednost i imali sve razloge da budu loše volje – u drugo poluvrijeme *ulaze kao čopor gladnih vukova*. (Telesport, 17.9.2017)
- Kad je *Federer poput uragana protutnjao* Indian Wellsom i Miamijem... (JL, 2.7.2017: 55)
- ...*napustio je Barcelonu kao džentlmen*. (...) Imam 69 kilograma i na leđima ne nosim nikakav teret, *lagan sam kao ptičica*. (JL, 10.8.2017: 40)
- Brzo se trgom prolomio razoran *pljesak poput oluje*... (JL, 9.8.2017: 38)

- Tako što je *kiša cijelo popodne u Zagrebu lijevala kao iz kabla...* (JL, 3.9.2017: 48)
- Potonji [Dino Rađa], koji je rekao kako se *osjeća kao „popišani cvit“* već gleda način za „kidnuti“ iz misije koja nije donijela očekivano. (...) ...dok su u konačnici *ispali kao one „grlice“*, da ne upotrijebim riječ koja obično stoji ispred. (Zadarski.hr, 13.9.2017)
- Nisu se obistinile zloslutne najave u kojim je *hrvatski prvak trebao poslužiti kao topovsko meso i vreća za napucavanje* grčkom velikanu koji se tek uigrava za novu sezonu. (JL, 18.8.2017: 40)
- Loviti hice preko 70 metara je rizičnije. Ili ćeš ubosti 71 metar ili više ili ćeš totalno zeznuti i baciti 65 metara. Zato mi tada osciliraju rezultati od 63 do 70 metara. *Kao kad ulijevate vodu u malu cjevčicu. Nekad uliješ, nekada proliješ.* (...) Puno ih je [atletičarki iz Kube], kao i Njemica. *Nadiru kao kamikaze.* (JL, 11.8.2017: 38)
- Vjerovali ili ne, Wengeru cvjeta cvijeće. Još će netko i pomisliti (i prevariti se) da je *kao vino*, što stariji to bolji. (JL, 7.8.2017: 42)
- *Stipin hitac i atmosfera* na Olimpijskom stadionu *kao šlag na spektakularni atletski kolač.* (JL, 5.8.2017: 52)
- Ako nećemo *igrati kao momčad*, prakticirati timsku obranu, nećemo napraviti nešto čime bismo bili zadovoljni (JL, 1.9.2017: 38)
- ...Srbija je došla u situaciju da je *Randelović sam kao duh* ispred Bijaga (SD, 28.7.2017: 46)
- ...jer igra Zadra niti jednoga trenutka nije nudila sliku *momčadi koja bi trebala Jazine prijeći „kao preko plitkog potoka“*. (Zadarski.hr, 6.11.2017)
- Ujedno ni Pacersi nakon što je u OKC mijenjan Paul George, a otkaz je uručen Monti Ellisu, *ne izgledaju kao momčad koja ide u nekom ozbiljnom smjeru.* Više to *izgleda kao rekonstrukcija oko mladog centra* Mylesa Turnera... (SN, 8.7.2017: 28)
- Čiliću, *ne plači kao beba* zato što gubiš. (SN, 18.7.2017: 14)
- *Mišić poput Beckhama, Matei kao as iz rukava* (SN, 12.7.2017: 2)
- Slijedi dan-dva za svratiti nakratko doma, izljubiti bližnje, pokupiti nešto stvari (srećom, u vaterpolu vam baš i ne treba odveć) i *poput bana Jelačića, preko Drave!* (SN, 10.7.2017: 26)

- Njihovo iskustvo može vrijediti zlata, *njihovih pet ili 10 minuta na parketu* za budućnost hrvatske košarke *mogu značiti neusporedivo više nego neki talentirani klinac koji će na klupi loviti zjake*. (Telesport, 1.9.2017)
- Međutim, čak i da se sve to nekako pomete ispod tepiha, jedno veliko *pitanje blica poput svjetionika...* (Telesport, 30.9.2017)

2.3. Figure misli

Figure misli su kategorija figura koje se odnose na „širi smisao rečenog“ te „oblik samih ideja“ (Bagić, 2012: X).

2.3.1. Eksklamacija

Eksklamacija je „tvrdnja izrečena uskličnom intonacijom“. Odnosi se na rečenice koje bi u retoričkom obliku bile naglašene, izrečene povišenim tonom, dok se u pismenom izražavanju prepoznaju prema uskličniku (Bagić, 2012: 90). Takvim izrazom tekst postaje životan i aktivan, što je u novinarstvu važno postići. U tekstovima o sportu, eksklamacija se koristi u dramatičnim situacijama kao što su važne pobjede ili porazi, ili u prenošenju izjava koje sadrže neki cilj, motivacijsku poruku ili ključnu stvar.

- Gavranović: Cilj smo ostvarili! (...) No, nismo na tome završili, mi smo u Budimpeštu došli po zlato! (JL, 28.7.2017: 38)
- Nećemo kalkilirati, idemo odmah po uvjerljivu pobjedu! (SN, 13.7.2017: 6)
- Ovako pobjeđuju samo genijalci! (...) Pobjedili smo sve, sve smo zaslužili! (SN, 31.7.2017: 2)
- Evo vam 12 veličanstvenih! (JL, 11.7.2017: 44)
- Ovo zlato želimo najviše na svijetu! (SN, 29.7.2017: 2)
- Došli smo po zlato! (JL, 31.7.2017: 36)
- Acin bivši klupski kolega Zoran Čutura čudi se kako već nakon poraza od Rusije nije rekao: „Zbogom zauvijek!“ (Zadarski.hr, 13.9.2017)
- Luzern je jak, ali otpustit ćemo kočnice i uživati! (SN, 13.7.2017: 8)
- Rođen je kapetan! (SN, 29.7.2017: 4)
- Sandro Sukno: Pobjedili smo sve najbolje! (...) Briljantan početak, drama i – zlato! (SN, 30.7.2017: 2)
- Financije su još veći [problem]. Toga nemamo! (SN, 14.7.2017: 24)

U novinskim naslovima su eksklamacije vrlo česte iz razloga što su kratke, jasne, emotivno nabijene i zvučne, stoga privlače pozornost čitatelju. Osim toga, sa znakom uskličnika djeluju važno pa se u oku primatelja poruke javlja zainteresiranost da pročita i ostatak članka.

- Sada Torcida ima riječ! (JL, 22.7.2017: 68)

- Rijeka stigla na korak do prolaska Red Bulla! (JL, 27.7.2017: 38)
- Bravo, heroji! Fantastičnom igrom potopili Srbiju! (SN, 28.7.2017: 1)
- Morata je otvorio vrata – Nikoli Kaliniću! (JL, 21.7.2017: 38)
- Četiri HDZ-ovca izbačena iz Izvršnog odbora Saveza! (JL, 22.7.2017: 70)
- Vratit ćemo titulu u Maksimir! Veliki klubovi se razbole, ali nikada ne umru! (SN, 23.7.2017: 2)
- Navijači, od vas očekujemo vjetar u leđa! (SN, 13.7.2017: 6)
- Gavranović htio u Dinamo, Rijeka ga nije pustila! (JL, 1.9.2017: 40)
- Aramis Naglić više nije u kombinacijama za trenera, raspisan natječaj za direktora KK Zadar! (Zadarski.hr, 6.7.2017)
- Zadranici rasparali mrežice Osječanima! (Zadarski.hr, 22.12.2017)
- Svi već sanjamo himnu Lige prvaka na Rujevici! (SN, 7.7.2017: 4)
- Velika pomirba Peteva i Ćorića! (SN, 1.7.2017: 4)
- Ajax ne odustaje od Dominika Kotarskog! (SN, 4.7.2017: 4)

Eksklamacija je emotivan izraz, dočarava doživljaje i opisuje unutarnje stanje autora. To je ujedno i ekspresivna funkcija reportaže koja se vidi u „izricanju subjektivnog stava njezinih autora“ (Udier, 2005). Često se proteže kroz duge rečenice, posebno u prigodama velikih natjecanja i važnijih ishoda sportskih događaja.

- Ponosi se, Slavonijo! Velik dan za hrvatski, slavonski, osječki nogomet! (JL, 28.7.2017: 40)
- Hrvatski vaterpolisti plasirali se u polufinale SP-a u Budimpešti! (JL, 26.7.2017: 42)
- Na stadionu koji su Nizozemci ismijavali, Zoran Zekić i društvo itekako su pohvatali konce i kreirali najveći podvig u povijesti kluba. Ujedno nanijevši Nizozemcima najveću sramotu u proteklih pola stoljeća! (JL, 5.8.2017: 85)
- Hrvatska vaterpolska reprezentacija potopila je olimpijskog, europskog, i sada već bivšeg prvaka svijeta Srbiju, slavila je rezultatom 12-11 i izborila finale Svjetskog prvenstva u Budimpešti u kojem u subotu igra protiv domaćina Mađarske! (JL, 28.7.2017: 38)

- Hrvatski vaterpolisti pregazili su mađarski nacionalni ponos usred Mađarske, izabranici Ivice Tucka pobijedili su Mađarsku sa 8-6 u finalu Svjetskog prvenstva! Nakon što su u polufinalu detronizirali svjetskog, olimpijskog i europskog prvaka Srbiju, pala je i Mađarska, neka plače kome smeta, Hrvatska je prvak svijeta! (...) S tribina se s malobrojnije hrvatske strane počelo oriti „šampioni, šampioni“!!! (JL, 30.7.2017: 58)
- Božić je pak s tri trice „blagoslovio“ otvaranje treće dionice i zaradio veliki pljesak potpore za osjetno približavanje Bayernu (41:43) u 24. minuti! (Zadarski.hr, 21.9.2017)
- Pala je Srbija, Hrvatska je u finalu Svjetskog vaterpolskog prvenstva! (SN, 28.7.2017: 14)
- Hvala Bogu, Cvitanović pripada skupini – nadarenih! (SN, 15.7.2017: 10)

Također, prikazi atmosfere i navijanja obilježeni su uzvicima. Takvi su primjeri eksklamacije najčešće kratki.

- Šampioni! Šampioni! (JL, 29.7.2017: 72)
- Forza Rijeka! (JL, 20.7.2017:38)
- Svjetski prvaci! (...) Hrvatski vaterpolo ima novo zlato! (JL, 30.7.2017: 58)
- Bez i trunke milosti! (JL, 9.7.2017: 60)
- Jedva su se probili do pozornice, na kojoj je Dubravko Šimenc uzeo mikrofona u svoje ruke, povevši navijanje: „Hrvatska, Hrvatska!“ (JL, 31.7.2017: 40)
- ...kad je zadarski div odjeven kao da se priprema za novi hitac, s kuglom u ruci, medaljom oko vrata, iz svega glasa raspalio: „Dobra večer Zadre!“ (Zadarski.hr, 8.8.2017)
- Ovacije navijača s tribina nisu se stišavale dugo iza posljednjeg sučevog zvižduka, iskoristio se i glazbeni „bis“ ili „dođite ovamo“ uz „Igraj Zadre volim te!“ (Zadarski.hr, 15.12.2017)
- Sve gori! (Zadarski.hr, 20.11.2017)

2.3.2. Gradacija

Gradacija kao figura misli označava stupnjevanje odnosno „pojačavanje ili ublažavanje kakve predodžbe, emocije, misli ili ideje nizanjem značenjski bliskih izraza“ (Bagić, 2012: 126). Minimalno tri riječi (leksička gradacija) ili rečenica (sintaktička) od kojih se u potpunosti sastoji, u jednom smjeru opisuju neku pojavu kako bi se ista istakla i naglasila i, prvenstveno, čitatelja u nju uvjerila. U tom gradacijskom nizu, „svaki naredni član ima jednu dodatnu semu kvantiteta (intenziteta) u odnosu na prethodni“ (Katnić-Bakaršić, 1999: 114). Ukoliko se treći, ili najviši oblik izostavlja, dolazi do „efekta iznevjerenog očekivanja“, dok trotočke umjesto njega navode čitatelja da „sam uspostavi završetak niza“ (Katnić-Bakaršić, 1999: 61).

- Veliki dan za *hrvatski, slavonski, osječki* nogomet! (JL, 28.7.2017: 40)
- ...suparnik će im biti *olimpijski, svjetski i europski* prvaci Srbi. (JL, 26.7.2017: 42)
- Prijelazni rok je *blještavije, laganije* i, sigurno, *ljepše* štivo za ove vrele ljetne dane. (JL, 1.7.2017: 68)
- Najviše se pričalo o njegovu nadograđenom jednoručnom bekhendu, koji nikada nije bio toliko *brz, direktan i ubojit*. (JL, 2.7.2017: 55)
- Očekujemo napredak *iz dana u dan, treninga u trening, utakmice u utakmicu*. (JL, 21.7.2017: 38)
- *Oduševljen sam, sretan, baš neopisivo. Gledam, slušam, čitam i raduje me* da se vaterpolo toliko prati. (JL, 29.7.2017: 70)
- Dvadeset i dvije godine *posta, tuge, nerviranja i frustracija*. Uz poneku iznimku *punog srca, nade i s radosti* više nego žalosti. (JL, 27.8.2017: 62)
- ...Everton će u Split doći još *jači, moćniji, silovitiji*. (JL, 19.8.2017: 70)
- ...da se sjećam Hajduka onih sedamdesetih kada je nogomet bio *ljepši, romantičniji, emotivniji*. (JL, 18.8.2017: 39)
- Četvrto mjesto na Svjetskom prvenstvu, i to još za curu od 22 godine, pa iako bila i olimpijska pobjednica, može biti sve samo ne dno. *Niti loš rezultat, niti slabost, niti podbačaj...* (JL, 10.8.2017: 42)
- Ali jesu posrnuli u trećoj četvrtini i to u njenom začetku, kad se naletjelo na neku *novu, rastrčaniju i raspucaniju* Budućnost (38:38). (Zadarski.hr, 15.12.2017)

Osim što pobliže označava pojmove i pojave, gradacijom se dobiva na ritmičnosti teksta. Čitajući izraze, autor navodi na tijek misli u smjeru osnaživanja ili slabljenja doživljavanja. U sportskom se jeziku koriste na mnoge načine i u raznim oblicima. Dočaravanje kvalitete momčadi, pojedinca, akcija na terenu ili parketu, samo su neki od konteksta u kojima su gradacije najčešće.

- *Jedne skladne, sjajno ukomponirane, pomno birane, briljantno vođene, a nadasve karakterne momčadi.* (SN, 28.7.2017: 14)
- *Tuckova skalinada bronca, srebro, zlato, pravi put...* (SN, 31.7.2017: 2)
- *On nije samo najbolji igrač i strijelac, on je u međuvremenu postao istinski vođa momčadi, ne stoga što mu je namijenjena kapetanska uloga, već svojim autoritetom, sposobnošću, umijećem u vodi.* (SN, 16.7.2017: 20)
- *On mora donijeti ono što neka reprezentacija nema, mora donijeti klasu više, prevagu, mora se sjajno uklopiti u momčad, prihvatiti cijeli ambijent, mentalitet, kulturu, jezik.* (SN, 27.7.2017: 14)
- *Kapetan, vođa, najbolji igrač i strijelac Barakuda ozlijedio je tetive prsta desne ruke...* (SN, 11.7.2017: 18)
- *Za tri ćemo dana, u kasne večernje sate gristi nokte, strepiti, izazivati tahikardiju.* (SN, 22.7.2017: 20)
- *Nikad ljepša, veća, slađa pobjeda!* (SN, 29.7.2017: 20)
- *...vlada neka gužva koja mi se sviđa, kafići i restorani su super, ljudi su fantastični, srdačni, druželjubivi, prijateljski raspoloženi. (...) Vidio sam da oni zaista imaju potencijala, kvalitete, volje, želje, ambicije, s velikim entuzijazmom rade na svakom treningu.* (SN, 1.7.2017: 17)
- *Jednostavno, za nas će u Hrvatskoj u Budimpešti vaterpolo biti pod središnjom medijskom i navijačkom pozornošću. Sport u kojem smo svjetska velesila dulji niz desetljeća, sport vrlo bogate tradicije sjajnih igrača i uspješnijih klubova te, dakako, jedini sport u gradu podno Budima u kojem imamo šansu za medalju. Štoviše, veliku šansu. Tu smo jedan od favorita.* (SN, 15.7.2017: 24)
- *Valja taj dan, u tu uru, u tom trenutku, u 32 minute pokazati da si bolji. (...) Valja biti smiren, a u 22 sata biti najbolji, najjači, najsmireniji.* (SN, 24.7.2017: 24)

- Daleko najveći trag ostavio je u Jugu, s kojim je dvaput bio *prvak Europe*, pobjednik *europskog Superkupa*, uz pet naslova *prvaka Hrvatske*, odnosno pobjednika *nacionalnog kupa*. (SN, 19.7.2017: 18)
- *Briljantan početak, drama i – zlato!* (SN, 30.7.2017: 2)
- Na obalama Dunava do ujutro se slavilo hrvatsko zlato, *veselo, bučno, spontano, razdragano*, zajedno *premijer Andrej Plenković i navijači, igrači i legende, novinari i roditelji...* (SN, 31.7.2017: 4)
- *Šteta. Loše. Deprimirajuće.* Čisto hrvatski dojam prvog dana plivačkih nadmetanja. (SN, 24.7.2017: 22)
- ...ova Hrvatska ima *i kvalitetu i iskustvo i glad i energiju*. (Telesport, 1.9.2017)
- Njemu [Dariju Šariću] smo rekli *da nas povede, da nas izvede, da nas spasi. Da otkupi sve grijeh*e koje je naša košarka nagomilala. (Telesport, 17.9.2017)
- Ali i da taj koncept treba iz dana u dan *proučavati, doradivati, poboljšavati i prilagođavati*. (Telesport, 12.11.2017)
- U 21 kolo zabila je čak 53 pogotka, igra *brzo, okomito, efikasno*. (Telesport, 30.12.2017)

2.3.3. Hiperbola

Hiperbola je figura pretjerivanja, odnosno isticanja nečega pretjerivanjem. Ona iskazuje „afektivni odnos govornika spram predmeta govora“, te je jedan od „osnovnih načina iskazivanja afektivnosti u govoru“. Svojstva i obilježja onoga što iskazujemo, pretjerivanjem se mogu povećavati, ali i smanjivati. U oba slučaja radi se o krivom prikazivanju, to jest ne predočava se realno stanje. Često se susreće u drugim stilskim figurama, primjerice, poredbama, metonimijama i metaforama, stoga pripada izvedenim figurama. (Bagić, 2012: 140).

- ...Saša Đorđević, Željko Obradović i zagrebački student Dimitris Itudis kao vrhunski treneri koji će na Višnjiku glancati formu, a na parketu *košarkaški velemajestori*. (JL, 3.7.2017: 42)

- Florentino Perez mora na Bernabeu useliti barem jednog *megatraženog igrača*, poput Monacovog Mbappea. (...) Za Gvinejca iz Leipziga spremni su platiti *vrtohlavih 80,000.000 eura*. (...) *Cijene lete do neba...* (JL, 1.7.2017: 68)
- Naše treće finale za *planetarnog kralja*. (SN, 28.7.2017: 14)
- Došli su „po rezultat“, nekako ispod glasa najavljivali pobjedu, a vraćaju se s „*rezultatinom*“! (JL, 13.8.2017: 60)
- ...lopta je *parala* zadarsku mrežicu... (Zadarski.hr, 20.11.2017)
- Ne treba biti bahat i nosovima *parati nebo*, ima tu još puno prostora za napredak... (JL, 13.8.2017: 60)
- Vatreno topla [noć] oko srca zbog *giganta* Stipe Žunića. (JL, 7.8.2017: 40)
- Stvarno ste izvrsni – zaključila je plavokosa Uma, koja je tek jedna od predstavnica svjetskih putnika namjernika, odnosno, turista, koji su zapravo bili *svjetska kulisa našemu kralju atletike*... (Zadarski.hr, 8.8.2017)

Kako navodi Ivas, hiperbolom se ističe neko obilježje „do te mjere da mora biti jasno da je figurativno“. Efektivno pobuđuje maštu čitatelja, ali pretjerivanjem i lošom kombinacijom izraza, hiperbola može rezultirati i neželjenim učinkom i odbijanjem čitatelja o prihvaćaju poruke koja se trebala do njega poslati (2004: 22).

- *No Petra je – uskrsnula*. (...) To je vjerojatno *najdramatičniji meč u mojoj karijeri*. (SN, 2.7.2017: 16)
- ...poljubila koplje i svog ljubimca poslala „*nebu pod oblake*“ (JL, 7.7.2017: 38)
- *Renesansa* Petre Martić i dalje traje (SN, 7.7.2017: 28)
- Slučaj Šibenik – od najave *megakluba* do raspada momčadi (SN, 1.7.2017: 26)
- *Koliko priča, koliko sudbina, koliko ružnih i krvavih dana, pretočenih u jednu iluziju*. (SN, 24.7.2017: 15)
- Dva *najeksplozivnija i najspektakularnija mlada igrača* u ligi. (Telesport, 3.3.2018)
- U 306 dana, koliko je trajala njegova komprimirana Odiseja u *jednom od dvaju najpopularnijih turskih sponzorskih giganata*, 39-godišnji Splećanin

prošao je put od pakla do raja. A onda i natrag. I tako nekoliko puta.
(Telesport, 30.12.2017)

- *Boltova munja prvi put je žestoko zatresla svijet, a potres se proširio na OI u Pekingu. (...) Lavina se zakotrljala, olujni udari se pojačali...* (JL, 5.8.2017: 54)

Posljednji primjer sadrži još jednu značajku, a to je prijevod s engleskog u slučaju gdje *bolt* znači munja te je cijeli izraz krenuo od toga, stvarajući posebnu priču i snažno naglašavajući uspjeh atletičara Usaina Bolta.

2.3.4. Parafraza

Parafraza je figura misli koja razvija diskurs „preispisivanjem, prepričavanjem, obradom kakve sentence, iskaza ili njegove kompozicije“ (Bagić, 2012: 229). Takvo prebacivanje iz aktivnog govora u pasivno prepričavanje donosi razvoj priče i neprekinuti kontinuitet. Novinari ju najčešće koriste kako bi uklopili izjave aktera, izvukli iz njih najbitnije i lakše oblikovali svoj tekst za čitatelja. Usto – kako piše Ivas – velika zastupljenost parafraze pokazuje veznu funkciju naslova odnosno „spajanje naslova s naslovljenim tekstom, čitatelja s naslovom, a preko njega s tekstom te spajanje dijelova čitateljeva iskustva“ (2004: 14). Tako je uobičajeno parafrazu susresti i u podnaslovima, ali i u opremi teksta, opisima slike ili tekstualnim okvirima. Ono što Bagić naglašava je bliskost koju parafraza predstavlja, u odnosu na istost originalnog iskaza (Bagić, 2012: 230).

- Svaka čast Carrillu koji je nakon pobjede u Splitu protiv Levskog, i to poslije igre koja ipak nije bila blistava, najavio da Hajduk ide i u Zagreb i u Sofiju po nove pobjede. (JL, 22.7.2017: 68)
- Kad si zvijezda, sele moja, da si među zvjezdicama – recitirao je Branko Radičević sebi u bradu dok se te rujanske nedjelje 2016. godine pripremao za izvođenje jedanaesterca u utakmici druge županijske lige. (JL, 2.7.2017: 52)

- Kad u Maksimiru pitate kako stoje stvari s Pivarićem, nikako ne nalazite odgovor. Uglavnom se sve završava onom toliko poznatom rečenicom „čekamo adekvatnu ponudu“. Prije neki dan objelodanili smo informaciju da Josip ima ponudu iz Turske, ali kada smo tu vijest željeli malo više konkretizirati, dobili smo odgovor „to je sve još na dugom štapu“. (SN, 18.7.2017: 6)
- Izbornik Petrović o otkazivanju Mire Bilana / Nije to otkaz, već moje povlačenje poziva (SN, 27.7.2017: 18)
- S tricama su im gard razbili Božić i Bostic, pa je trener Aramis Naglić zaključio kako iz „bitke“ mora izvući Amerikance... (Zadarski.hr, 18.12.2017)
- Čačić misli da sve zna, nešto mu je udarilo u glavu i uvjeren je da je bolji trener od mene. Pitam ga – kako si bolji od mene ako sam ja bio treći na svijetu? On kaže – bio si slučajno! (JL, 31.8.2017: 50)
- Gledajte kako ih služi trica – komentiralo se na tribinama, uz povike „Hoćemo pobjedu“, jer je ona polako krenula izmicati iz ruku igrača Zadra... (Zadarski.hr, 6.11.2017)
- Kada je nedavno predsjednik Šibenika Ante Grbac napokon izašao u javnost i potvrdio kuloarske priče o propasti tzv. fuzije dva šibenska kluba, rekao je da to, ma koliko god da nije dobro za budućnost šibenske košarke, i nije nešto što bi trebalo zabrinuti navijače. Štoviše, Grbac je najavio okretanje mladima s Rokom Badžimom kao predvodnikom te angažman dvojice-trojice iskusnijih igrača... Govorio je i o jačoj podršci Grada... (SN, 1.7.2017: 26)

Upravo je parafraza odlika novinarskog stila pisanja, jer je uloga autora da izdvoji važno i izbaci višak, stoga se parafraziranje vrši još u redakciji, kada novinar od cijele izjave izdvoji i na svoj način spoji ključne poruke. Takvi primjeri ne mogu se dokazati analizom sadržaja jer nema uvida u pravu audio ili video snimku izjave, no zaključak se može izvesti kako detaljna izjava u novinarskom tekstu, kao i prilogu, nije u potpunosti objavljena, već se korekcijom, ili montažom, na nju djeluje.

- Predsjednik Mišković puno je puta ponovio kako su „svi igrači Rijeke na prodaju“. Čak i neposredno nakon šampionskog zanosa i šampanjca koji je danima u potocima tekao Kvarnerom, riječki biznismen nije najavljiavao pohod na Ligu prvaka,... (Telesport, 12.8.2017)
- Šest dana prije kvalifikacija predsjednik Stručnog savjeta Dino Rađa je izjavio da je cilj pripremiti momčad za četvrtfinale EP-a, par dana kasnije predsjednik HKS-a Stojko Vranković je odgovorio da je to Rađino mišljenje, a ne stav Saveza. (JL, 28.11.2017: 36)
- Vlak naglašava da ovo nije ponavljanje lanjskog „slučaja Sopić“. (...) Vlak je priznao da Petevu nisu presudile samo nedavne pripreme u Sloveniji nego i odnos s nekim igračima. Nije govorio o imenima, ali radi se o Sammiru i Ćoriću. (JL, 14.7.2017: 40)
- Čekam! Vrijeme prolazi brzo, a uskoro igramo utakmice koje će puno toga odrediti u jesenskom dijelu sezone, govorio je Matjaž Kek uoči utakmice sa Slaven Belupom... (JL, 21.7.2017: 36)
- Nisam euforičan. Šarić je taktički dragulj, igra sve pozicije, nadam se da ćemo ga na njima gledati svih 17 dana, naglasio je hrvatski izbornik Aco Petrović, što znači da ćemo igrati finale ili za broncu. (JL, 30.8.2017: 54)
- Nije dobro ako smo se zamjerali sucu koji će nam suditi u Cluju, dodao je još hrvatski izbornik (JL, 25.8.2017: 42)
- Ukić će opet startati, ali mora znati što treba raditi kad suparnik mijenja obranu na zonu. Brže se rješavati lopte i napadati iz drugog ili trećeg dodavanja, rekao je izbornik. (...) U ovakvim utakmicama uglavnom slabiji pobjeđuju. Tim je riječima Marko Tomas sumirao teško izborenu pobjedu protiv Mađarske na otvaranju Europskog prvenstva. (JL, 2.9.2017: 70)

Sportski novinari prilikom međunarodnih utakmica ili događaja istovremeno povezanih sa svijetom i Hrvatskom, često prenose izvještaje stranih medija, njihova viđenja i napise te ih prezentiraju domaćem čitateljstvu. Ti tekstovi obiluju parafraziranim izrazima jer se pri prevođenju dijelova, ili konkretiziranju ukupnog članka/priloga, novinar uključuje i prilagođava sadržaj koji na taj način ostaje blizak izvornom, ali ne i isti.

- Trač su u eter pustili turski tabloidi u čijoj interpretaciji trener Senol Gunes, nezadovoljan predstavama igrača, traži klasnu zamjenu za obranu naslova i uspješnu kampanju u Ligi prvaka. (JL, 21.7.2017: 38)

- Jer, ekipa sa stadiona „koji liči na dvorište neke kaznionice“, kako su nizozemski novinari slikovito oslikali Gradski vrt... (JL, 4.8.2017: 38)
- „Ono što vrijedi za NBA, mora vrijediti i za nas“, mantra je koju zagovaraju Jordi Beromeu i njegovi suradnici, a sada su tom stavu dodali i „bezobraznu“ rečenicu „neka igrači sami odluče hoće li igrati za klub i reprezentaciju“. (JL, 7.7.2017: 42)
- Igra se još 90 minuta i u Austriji ćemo napraviti sve da se nastave ovi lijepi trenuci – istaknuo je Zekić, priznavši da su imali velikih problema u agresiji i kašnjenju u blok. Obojica [trenera] su se složila da je presudni trenutak utakmice bio nerealizirani kazneni udarac. (JL, 19.8.2017: 72)
- Tvrdnja trenera Joana Carrilla da je njegova momčad „dobro parirala Evertonu“, kao i najava da „imamo šansu u uzvratu“, apsolutno nije realna. (JL, 19.8.2017: 70)
- Jedva ga čekamo zagrliti, ali je rekao neka se malo strpimo. (JL, 8.8.2017: 34)
- Trener Zoran Zekić nada se da će ishod utakmice sa Švicarcima razveseliti navijače koji će pohoditi Gradski vrt, a od svojih nogometaša traži 'ležernost'. (SN, 13.7.2017: 8)
- „Dobar dan gospodine Petrović, hvala, ali ipak neću igrati za reprezentaciju“, rečenica je koju su ovog ljeta izborniku košarkaške reprezentacije priopćili Mario Hezonja, Ante Toni Žižić, Ivica Zubac i Miro Bilan. (JL, 3.8.2017: 40)
- Podsjetimo, dosta je toga izgovoreno i ispričano u završnici sezone o tom njihovom odnosu, počelo je s Ćorićevim nezadovoljstvom kad je, prema trenerovim riječima, odbio igrati dvoboj s Rijekom u Maksimiru pa potom i u finalu Kupa. Pa je onda Ćorić to demantirao, da nije bilo baš tako, Petev rekao da to nikad nije doživio. (SN, 1.7.2017: 4)

2.3.5. Perifraza

Perifraza je prema Bagićevoj definiciji „višečlani izraz koji stoji umjesto jedne riječi ili naziva“ te se njome neizravno imenuju i opisuju imenice. Izraz se temelji na sinonimiji dviju riječi, odnosno istom značenju, a različitom izrazu, pri čemu ga perifraza strukturalno, a ponekad i

značenjski, proširuje. Njen oblik ovisi o kontekstu u kojem se nalazi i poanti koja se želi postići, a najčešće ističe određenu karakteristiku pojma čime se obogaćuje i uljepšava govor ili tekst (Bagić, 2012: 241-243).

- Turnir u biseru Kvarnera ponudit će Hrvatskoj jedine dvije utakmice pred svojom publikom. (JL, 12.8.2017: 70)
 - naziv za Opatiju.
- ...karijeru želi nastaviti u oldtraffordskom 'kazalištu snova'... (JL, 18.7.2017: 44)
 - stadion Manchester Uniteda *Old Trafford* naziva se kazalištem snova, na engleskom jeziku *Theatre of Dreams*.
- Nakon krasnih 1-1 u *Mozartovom gradu*, na Rujevici se očekuje „Mala noćna muzika“, ali u fiumanskom aranžmanu... (JL, 2.8.2017: 38)
 - naziv za Salzburg, grad u kojem je rođen Wolfgang Amadeus Mozart, jedan od najgenijalnijih skladatelja u povijesti glazbe.
- *Stadion kojeg se nitko ne bi sramio* postoji. (Telesport, 15.10.2017)
 - odnosi se na nogometni stadion Poljud. U ovom je slučaju perifriza vidljiva isključivo iz konteksta u kojem se nalazi te nije općenito korištena.
- *Na obalama Dunava* do ujutro se slavilo hrvatsko zlato... (SN, 31.7.2017: 4)
 - Grad na obali Dunava je Budimpešta, grad domaćin SP-a u vaterpolu 2017. godine, gdje se slavila pobjeda hrvatske reprezentacije.
- *Crveni bik protiv crnog zlata* (SN, 26.7.2017: 5)
 - metaforički se odnosi na dvojicu biznismena; Dieter Mateschitz je vlasnik nogometnog kluba Red Bull Salzburg s logotipom crvenog bika, a Gabriele Volpi je bivši vlasnik HNK Rijeka te posluje u sektoru naftne industrije. Nafta se naziva crnim zlatom jer je danas u svijetu jedan od najznačajnijih strateških proizvoda te se njenom proizvodnjom posjeduje geopolitička moć.
- Iako je gostujućim navijačima zabranjen ulazak na stadion, strahovalo se od nereda jer su Grci ipak stigli u *glavni srpski grad*... (SN, 26.7.2017: 11)
 - odnosi se na Beograd.

- U tri NBA sezone koje su iza njega [Bojana Bogdanovića], dvije i pol proveo je u „najboljem gradu svijeta“, kakav tretman ima New York, onda je bio u „glavnom gradu svijeta“, kako se tepa Washingtonu. Sada će biti u „*najkošarkaškijoj državi svijeta*“ (SN, 13.7.2017: 18)
 - najkošarkaškija država svijeta je Indiana (SAD) zbog svoje košarkaške povijesti i tradicije. James Naismith, izumitelj košarke, ju je nazvao kolijevkom košarke. Glavni je sport ondje te okuplja mnoštvo ljudi na sve utakmice, a posebno su popularna srednjoškolska natjecanja.
- Ne jednom smo pisali o *prekodravskim susjedima* kao istinskoj sportskoj naciji u svakom pogledu. (SN, 22.7.2017: 20)
 - odnosi se na Mađarsku; prirodna granica Hrvatske i Mađarske je rijeka Drava.

U sportskom su novinarstvu neke perifraze postale stalne. U njima „nije važno koje se svojstvo predmeta kazuje i je li relevantno i važno za aktualni kontekst, jer u raznim se kontekstima pojavljuje ista perifraza“ (Ivas, 2004: 21).

- Dakle, ima li što ljepše kad vam komplimente uputi „*trener svih trenera*“? (SN, 15.7.2017: 10)
 - nadimak bivšeg hrvatskog trenera Ćire Blaževića, cijenjenog i uspješnog nogometnog stručnjaka.
- *Grad na Dravi* trese nogometna euforija. (JL, 29.7.2017: 72)
 - naziv za Osijek, grad kroz koji protječe rijeka Drava.
- *Klub iz Maksimira* očito je jedan od onih rijetkih koji se istodobno žele 'riješiti' kapetana i dokapetana (SN, 18.7.2017: 6)
 - odnosi se na GNK Dinamo koji ima sjedište u zagrebačkom naselju i na istoimenom stadionu Maksimiru.
- *Otac hrvatske košarke* 25 godina nakon Barcelone (SN, 25.7.2017: 13)
 - nadimak Mirka Novosela, bivšeg hrvatskog košarkaša i najtrofejnijeg trenera.
- Centar Hrvoje Vučić iz Sinja odlazi u *Napuljsko srce*. (SN, 10.7.2017: 24)
 - odnosi se na doslovno preveden talijanski nogometni klub Cuore Napoli, jer na talijanskom jeziku *cuore* znači srce.

- *Ljevoruki Gospar* je uz Andru Bušlju stažem najstariji reprezentativac. (SN, 18.7.2017: 20)
 - hrvatski vaterpolist Maro Joković, igrač dubrovačkog kluba Jug čija momčad se naziva Gosparima, prema nazivu iz 15. i 16. stoljeća kojim su se u Dubrovačkoj Republici nazivali vladari i plemići, imućnija klasa.
- Rimljani su se na veličanstven način naklonili svom heroju, pravoj ikoni i simbolu *Vječnog grada*, koja je cijelu karijeru ostala vjerna najdražem klubu... (SN, 24.7.2017: 12)
 - naziv za Rim, grad duge i bogate povijesti.
- Slavlje u *Magnolijinu cvijetu* (SN, 15.7.2017: 26)
 - naziv plivališta u Šangaju gdje je održano SP u vaterpolu 2011. godine. Julanska magnolija je i službeni simbol Šangaja te postoje mnoge ustanove sličnog naziva.
- *Kraljevski klub* započeo je s pripremama za sezonu u kojoj je letvica ambicija podignuta (SN, 11.7.2017: 8)
 - nadimak nogometnog kluba Real Madrid koji u španjolskom jeziku ima značenje *kraljevski klub*.
- *Pod Tornjem* već početkom srpnja praktički složili momčad za sljedeću sezonu (SN, 9.7.2017: 18)
 - Košarkaški centar Dražena Petrovića, domaćinska dvorana KK Cibone koji se nalazi u sklopu kompleksa, a podno poslovnog nebodera naziva Cibonin toranj u Zagrebu.
- ...pehar namijenjen pobjedniku Eurobasketa, kruži svim zemljama sudionicima EP-a 2017, a HKS je odlučio da bude izložen baš u *gradu košarke* 10. srpnja na Poljani Pape Ivana Pavla II. (SN, 3.7.2017: 26)
 - naziv za Zadar, grad u kojem košarka postoji od prve polovice 20. stoljeća, zajedno s povijesno uspješnim klubom i igračima popularnima na svjetskoj razini.

2.4. Figure diskursa

Figure diskursa peta su kategorija Bagićeve podjele stilskih figura koja obuhvaća postupke koji „utječu na oblik, kompoziciju i smisao čitavog iskaza“, a također joj pripadaju i „figurativni toposi i logičkodiskurzivni stereotipi koji se lako prilagođuju različitim iskaznim kontekstima“ (Bagić, 2012: X).

2.4.1. Ponavljanje

Figura ponavljanja najstariji je postupak formiranja izraza te je, prema Bagiću, definirana kao „višestruko pojavljivanje istih jezičnih ili kompozicijskih jedinica“. Njome se iskaz sadržajno proširuje, ali i naglašava emocija ili ritam koji pripada kontekstu. Uz to, ponavljanjem autor ukazuje na neku poruku koja prvotno možda ne bi bila primijećena, dok se u novinarstvu upotrebljava kako bi se tekst zaokružio nekom poantom. Primjerice, novinari svoje reportaže često završavaju istim izrazom kojim su ih i započeli, kako bi postigli dojam cjelovitosti te obogatili smisao i naveli čitatelja da upamti ono što je ključno (Bagić, 2012: 255-256). U isprepletenosti stilova unutar sportskog novinarstva, ponavljanje bi najprikladnije odražavalo razgovorni.

- Slike s hrvatskih stadiona pričaju priče, a ti stadioni manifestiraju stanje našeg nogometa. *Hladni, oronuli, tužni i prazni.* (...) Tamo će i dalje sve biti *hladno, oronulo, tužno i prazno.* (Telesport, 16.12.2017)
- *Visoka, visoka* razina sportske *kulture* ove nacije. (...) *Kultura. Visoka, visoka kultura!* (SN, 31.7.2017: 4)
- To je bila *strašna* utakmica, *strašna* u najboljem smislu. (JL, 29.7.2017: 70)
- Naš klub previše *luta, nema* strategije, prebrzo troši mlade igrače... (...) Zato što Dinamo *luta, nema* pojačanja, ne vidim pomake... (JL, 12.7.2017: 40)
- Uхватili smo neke konce, složili strategiju za dalje, prihvatili *se rada, rada, rada* i samo *rada.* (JL, 21.7.2017: 38)
- Zabili smo *tipičan riječki gol*, ali u nastavku isto tako primili *tipičan riječki gol.* (JL, 27.7.2017: 38)
- *Pišem svoju priču na neuobičajeni način*, izvan svih okvira... (...) *Pišem vlastitu priču na neuobičajeni način.* (JL, 7.7.2017: 38)

- Utakmicu u kojoj uredni i uređeni klub pred punim, lijepim stadionom uzima bod *višestruko* skupljem favoritu. U Zenicu sam išao vidjeti kamp tamošnjeg nogometnog saveza. Kamp koji je za reprezentaciju *višestruko* neuspješniju od naše izgradio savez *višestruko* siromašniji od našeg u državi *višestruko* disfunkcionalniji od naše. (Telesport, 8.10.2017)
- *Nekoć* europski i engleski prvak, *nekoć* gradski predvodnik britanskog kraljevstva. *Nekoć* košarkaška sila s igračima i klubovima obasjanima zlatom... (JL, 27.8.2017: 62)
- U Leky su tražili *novu* energiju, *nove* ideje, *novi* smjer. *Novi* Club Brugge. (Telesport, 30.12.2017)
- „*Pogrešna* odluka, *pogrešna* logika, *pogrešno* razmišljanje“ (JL, 17.8.2017: 42)
- *Težak* meč je bio, *težak* meč sam očekivao... (...) Sva ta ispadanja meni nisu *stvorila veliku razliku*. I neće mi *stvoriti veliku razliku*. (SN, 14.7.2017: 14)
- *Dugačak* dan. *Bit će ovo prokleta dugačak* budimpeštanski utorak. (...) *Bit će ovo prokleta dugačak dan*... (SN, 25.7.2017: 16)
- *Sedam dana*. Još nas samo toliko, jedan *tjedan* dijeli do najvećeg vaterpolskog nadmetanja ove godine. Za točno *tjedan dana* u Budimpešti počinje... (SN, 10.7.2017: 26)
- ...i s 18 godina jako teško proživljavao prilagodbu na *novi* svijet, *novi* grad, *novu* državu, *novu* klimu i *novi* mentalitet. (...) Trenirali su *zajedno*, zabavljali se *zajedno*. Praktično su živjeli *zajedno*. (Telesport, 3.3.2018.)
- *Ili* si za *ovakav* hrvatski nogomet *ili nisi*. *Ili* si za promjene *ili nisi*. (...) *Ili* si za transparentan i pošten savez i nogomet *ili nisi*. Ne može se biti malo trudan. *Ili* jesi *ili nisi*. (Telesport, 11.12.2017)

2.4.2. Opis

Opis je stilska figura koja se koristi da se na detaljan i precizan način predstave određene stvari, pojave ili događaji. U teoriji postoje subjektivni i objektivni opis. Prvi, osim informacije, sadrži i emocije autora i njegova stajališta, dok se objektivni opis temelji na nepristranom i točnom prikazu, bez misli autora (Bagić, 2012: 216).

Novinari svojim opisima igre, situacije ili ambijenta, pokušavaju što vjernije približiti čitateljima stvarno i(li) proživljeno stanje. Ono što im, osim u internetskim izdanjima, predstavlja prepreku jest prostorna ograničenost rubrike.

Također, u televizijskim reportažama obilježja pisanog teksta su „dugačke i teško izgovorljive rečenice“ koje se u limitiranim kućicama novina teže, ali ipak, realiziraju (Udier, 2005).

- Vruće, kao i u većem dijelu Hrvatske. Sunce je nemilice pržilo Cluj-Napocu nakon što je nešto prije podneva po lokalnom vremenu čarter s hrvatskom košarkaškom reprezentacijom sletio na aerodrom koji nosi ime po lokalnom revolucionaru iz 19. stoljeća, Avramu Iancuu. Na ulicama koje iz zračne luke vode prema dvorani, uglavnom je arhitektura iz socijalističkih vremena. Iza bloka zgrada s neuglednim fasadama, simpatično naselje s nižekatnicama, kućicama, hotelima i restoranima. Uz rijeku Someșul Mic simpatične šetnice, a na njenoj obali i sportski kompleks... (JL, 31.8.2017: 44)
- Bio je prosinac 1988. godine. Na Highburyju se igrala još jedna, kažu kroničari tog vremena, tipično dosadna Arsenalova utakmica. U lounge baru BIP gostiju nije bilo posebno zanimljivo ni Barbari Dien. (...) Onda je spazila jednog visokog, elegantnog gospodina kako sam ispija čašu kuhanog vina i promatra zbivanja oko sebe. Koštunjav, gotovo dva metra visine, stršio je i gospođa Dien mu je prišla i ljubazno ga pitala kako se osjeća u domu Arsenalu. Nakon prvog odgovora konverzacija je krenula kao bujica... (SN, 22.7.2017: 19)
- Tmurni kišni oblaci što su cijeli dan prijetili, otvorili su se 40-ak minuta prije početka utakmice i nije bilo potrebe za uobičajenim zalijevanjem travnjaka. (...) Hrvatski prvak visoko je pritisnuo goste i vrlo brzo zavladao terenom. Nakon par pokušaja po bokovima, „bijeli“ su krenuli kroz sredinu. Kada se Gavranović na vrhu kaznenog prostora već okrenuo i povratnom pokušao sačuvati loptu, uslijedio je neoprezan start velškog stopera Saundersa na koji je sudac Tohver reagirao sa zadržkom. (JL, 12.7.2017: 38)

- Trg su prekrile „kockice“, zastave se vijorile, a sunce je na nebu odnijelo pobjedu nad oblacima i okupalo Zagreb. (...) Vaterpolisti su se u autobusu otvorenog krova spustili niz Bakačevu ulicu, gdje su se sedam mjeseci ranije spuštali najbolji svjetski skijaši, u sklopu Snježne kraljice. (JL, 31.7.2017: 40)
- Za Mađare je to bila prava „pučka svečanost“, cijele obitelji s djecom su još tijekom ranih prijepodnevnih sati navalile na Margitsziget da bi prekrasan sunčani dan provele u centralnom gradskom parku između Budima i Pešte. Uz uživanje u njima najvećem sportskom događaju u godini, subotu su iskoristili za piknik u prekrasnoj prirodi začinjenoj vrhunskom sportskom predstavom. (JL, 30.7.2017: 60)
- Jučer je Istra igrala dosta ofenzivno, pokušavala je kombinatornom igrom stići do gola Livakovića. Konačno, prvu pravu priliku na utakmici imala je Istra. Kitanovski je centrirao, a Matjaž je potpuno neometan glavom pucao sa šest metara, bio je to zicer. Međutim, reprezentativac Livaković je sjajno reagirao i obranio. (SN, 16.7.2017: 8)
- Popodnevni sati srijede. U jednoj od središnjih gradskih ulica, gdje se turisti iz cijelog svijeta (posebno se ističu brojni gosti s Dalekog istoka) okupljaju ne bi li ušli u rodnu kuću Wolfganga Amadeusa Mozarta, govori se uglavnom – hrvatski! (SN, 27.7.2017: 2)
- Navijači Evertona su, naime, nakon prvog gola počeli slaviti te se počeli naslađivati Splitsanima, zalijevajući ih ujedno čašama punim piva. Torcida je, jasno, grunula i krenula preko terena u obračun s domaćinima. Uletjela je redarska služba, počelo je raspravljanje i vraćanje navijača u njihov prostor, no još je četiri minute trajala gungula, sve dok... (JL, 18.8.2017: 39)
- Kad se sunce u samo predvečerje sakrilo iza oblaka, a temperature koje su u Rijeci tijekom dana povremeno dosežale preko 35° Celzijusa, počele samo lagano padati, ulicama Turnića, Krnjeva i Pehlina hodalo je sve više bijelih majica. (JL, 3.8.2017: 36)
- Prije godinu dana: Strinić gubi loptu, Ronaldo je gura do Renata Sanches, koji prodire kroz sredinu terena do dvadesetak metara od gola Hrvatske, odigrava lijevo na Nanija, sve ostalo je povijest. (SN, 14.7.2017: 12)

- U utorak je obukao odijelo, izašao iz hotela u Indianapolisu, došao u klub, došao u Pacerse, stavio potpis na ugovor dug dvije godine, u kojima bi trebao zaraditi 21 milijun dolara, rekao nekoliko protokolarnih rečenica lokalnim novinarima i vratio se u hotel. (SN, 13.7.2017: 18)

Preklapanje figura, posebno u dužim izrazima kao što je slučaj u opisima, je neizbježno. U idućem je primjeru opis koji sadrži i hiperbolu, figuru preuveličavanja pri iskazu da bi se otok mogao potopiti kada je pola grada krenulo na njega:

Rijeke ljudi počele su se na Margitsziget slijevati već u vrijeme ručka, prava je sreća što se otok smješten usred Dunava nije potopio kad je pola grada navalilo preko Margitinog mosta. Čitave obitelji našle su se na ovom mjestu, masovni piknik začinjen vrhunskim sportskim događajem (JL, 30.7.2017: 58).

Na istovjetan se način pojavljuje i slojevita metafora kojom se situacija pretvara u filmsku scenu te opisom razvija duž odlomka, kao u sljedećim primjerima:

- Neobična slika na jučerašnjem treningu. Dok su se igrači rastezali sa strane, njih dvojica ostali su sami na čitavom terenu, nedaleko centra. Oni s bujnijom maštom mogli su komotno zamisliti dvojicu revolveraša u nekakvom vesternu, koji gledaju jedan drugoga i čekaju tko će prvi izvaditi pištolj. (SN, 6.7.2017: 4)
- U sljedećem javnom nastupu Dinamov trener tako dolazi na presicu u tajicama i balerinkama pa izaziva novinare na partiju gumi-gumija, a kada ugane nogu, svi se rasplaču od ganuća. (JL, 13.8.2017: 60)

Ono što se u sportskim redovima najčešće opisuje su ključne akcije na terenu tijekom utakmica i postizanje pogodaka. To je i jedna od najbitnijih namjena sportskog novinarstva općenito – da opisuje zbivanja na stadionima i u dvoranama kako bi ih čitatelji mogli proživjeti kao da su uživo na mjestu događaja.

- Pokušaj Gorgona u 9. obrana Salzburga je blokirala, ali lopta se odbila do Gavranovića koji ulazi u kazneni prostor, ali njegov udarac nije bio precizan. Prvi dobar prodor po desnoj strani Kvržić je u 13. okončao još boljim ubačajem. Heber je pokušao iz prve, ali vratar Salzburga bio je na mjestu. (...) Nakon još jednog dobrog prodora Kvržića po desnoj strani „bijeli“ su u 24. izborili udarac iz kuta koji je izveo Mišić. (JL, 27.7.2017: 38)
- Luda europska subota prošla je uvelike i u znaku Hrvata, koji su zabijali, pobjeđivali, ali ujedno i nesretno gubili utakmice. (...) Kramarić je u igru ušao u 64. minuti, a 20 minuta kasnije pogodio je sa 18 metara mrežu Werdera za pobjedu 1-0 i iskupljenje za promašeni penal protiv Liverpoola. (JL, 20.8.2017: 62)
- Ipak, bilo je to sve od Rudeša, nakon što je Mesarić nakon akcije Gorgona pogodio vlastitu mrežu, gosti su se potpuno raspali i malo pokvarili sliku o vrlo dobroj partiji koju su odigrali. (SN, 23.7.2017: 6)
- Čvrsti blok pa brza kontra i polukontra pri uzimanju lopte, najviše preko desne strane, gdje su ordinirali Vešović i Heber. Upravo je potonji utišao stadion Karaiskakis. Gorgon je dodao loptu Gavranoviću, koji ju je iz prve odigrao za Brazilca, a on ju je petom prebacio na lijevu nogu, riješivši se Koutrisa te pogodio bliži kut Kapinova gola za veliko slavlje gostujućeg sastava. (JL, 17.8.2017: 38)
- Ključnim se pokazalo podosta „sudačkih“ odluka, najprije su umjesto koraka Adnana Muse istog igrača nagradili bacanjima koja će se kasnije pokazati temeljem za produžetak. Jer je Luka Božić šest sekunda prije kraja kod omjera 87:87 isteka zadnje četvrtine promašio šut za tri poena. Onda se zakoračilo u nove minute u kojima su upravo Musa i Andrija Stipanović odveli „vitamine“ na 100:96. Uzvratio im je Lovre Bašić tricom s osam metara, da bi Božić dva puta bio precizan s crte slobodnih bacanja... (Zadarski.hr, 23.12.2017)

- Presing Rijeke napokon je urodio plodom u 42. nakon što je Matei presjekao jedno dodavanje na polovici domaćina. Vižljasti Rumunj prošetao se kroz prvu obrambenu liniju, drugu je zaobišao odigravši dupli pas s Heberom, a onda izbio pred suparnička vrata i s lakoćom svladao Harrisona. (JL, 19.7.2017: 38)
- Nadmoć su „bijeli“ okrenuli u 31. minuti, nakon što je Mišić iz slobodnog udarca ubacio s desne strane na suprotnu vratnicu, ravno na nogu Župarića, koji je pucao precizno, isprve. (JL, 1.7.2017: 70)
- Heber samozatajan na lijevom krilu, Vešović puno pokušaja, a malo uspjeha, mučili su se Bijeli pronaći slobodan prostor jer su gosti sa svim igračima stajali iza lopte, ma gdje ona bila. Gavranović si je u 43. minuti sam stvorio prostor na lijevoj strani, no Harrison je dobro zatvorio kut. (SN, 12.7.2017: 2)
- Rusi su povelu u 29. minuti, iz svog prvog i jedinog udarca na vrata u prvom dijelu; Zabolotnji je iskoristio pogrešku 'plavih' u otvaranju napada, sjurio se u 16-erac i matirao Livakovića. (JL, 5.7.2017: 40)
- Debitant na velikim natjecanjima Ante Vukičević zabio je prvi i treći gol, a drugog Luka Lončar. Isti je igrač na odlično dodavanje Garcije zabio i za 4-1- na otvaranju druge četvrtine poslije čega je i Loren Fatović realizirao kontru na dodavanje oporavljenog Sandra Sukna. (JL, 18.7.2017: 46)
- Uzeo je dugačak zalet i, ne gledajući ni vratara niti okvir gola, lansirao loptu negdje u pravcu zvijezda Velikog medvjeda zamalo oborivši dvokrilca na nebu iznad Slavenskog Broda. (JL, 2.7.2017: 52)
- Amerikanci od prve krenuli s presingom, zadržavši naše igrače podalje od gola. Hrvatska se pak branila najjačim svojim oružjem, presing pa povlačenje u zonu. (...) Ovog puta je to učinio Vukičević, uplivavši s lijevog vanjskog na 3-4 metra, vidi to Sukno, dodaje kao na pladnju, a Ante Vukičević prosljeđuje u Baronovu mrežu. (SN, 18.7.2017: 20)
- [Vinkovčani] imaju prepoznatljivost u igri što je pohvalno za njih, emotivno su u dobrom raspoloženju s obzirom da su kraj sezone odigrali vrlo solidno i kroz doigravanje s Goricom ostali prvoligaši. Imaju nekoliko dobrih pojedinaca, a i timski izgledaju solidno. (JL, 21.7.2017: 38)

- Njemačka je ipak nakon prve dionice vodila sa 20-16. naši su ozbiljno krenuli u nastavak i prvi put povelu na utakmici (21-20). No šuterski raspoloženiji Nijemci se vraćaju u vodstvo, u tim su nas trenucima u igri držali ofenzivni skok i sjajna igra Buve. (JL, 24.7.2017: 40)
- Zagrepčani su povelu u 7. minuti, Moro je presjekao loptu u suparničkoj trećini, a Fernandes prizemnim udarcem s ruba 16-erca svladao domaćeg vratara. Drugi pogodak pao je u 18. minuti, brza kontra, sve otrpve, Lecjaks, pa Fernandes i na pravome mjestu strijelac Hodžić. Treći gol domaćini su si zabili sami, odbijanac od Fernandesova udarca od Pucka završio je u slovenskoj mreži. (JL, 2.7.2017: 50)
- I onda u 23. eksplozija od akcije, brzi protunapad preko Nikole Vlašića, s lijeve strane je poslužio na desnu Tudora, on je zakoračio u kazneni prostor, nije šutirao, izabrao je mogućnost asista za Savvasa Gentsouglua, uletio mu je Dimitar Pirgov, oborio Grka, očigledni kazneni udarac, koji je Marko Futacs sigurno realizirao. (JL, 14.7.2017: 42)
- Onda se kao protagonist pojavio Josip Radošević, on je dva puta dodao loptu u dubinu, prvi put u 26. za Futacsa, drugi put u 33. za Ercega, ali napadači Hajduka nisu bili precizni. Radošević je također izravno ugrozio vratara Mitreva kad je u 28. iz kosa, iz teške pozicije, dobro izveo slobodnjak, ali je i tada Mitrev obranio. (JL, 21.7.2018: 36)
- Kad god bi prešao na suparničku polovicu Dinamo je bio opasan iz kontre, priliku u 5. minuti oklijevanjem je upropastio Gojak, no ona u 11. minuti završena je kornerom. Antolić ga je izveo, na prvoj vratnici Olmo prebacio loptu, a na drugoj Gojak promašio volej i slučajno asistirao zaboravljenom Fernandesu na petercu. Čileanski reprezentativac također nije dobro zahvatio loptu, ali ona se otkotrljala u mrežu jer je Sluga ostao na krivoj nozi. (JL, 12.8.2017: 68)

3. ZAKLJUČAK

Analizom novinskih tekstova prikupljen je veliki broj stilskih figura koje novinari svakodnevno koriste u svojem pismenom izričaju. One im omogućuju lakše i jednostavnije izražavanje, detaljniji prikaz i veći stupanj povezanosti s čitateljima. Figurativnost u sportskoj rubrici pridonosi potrebnoj dinamičnosti reportaža, oživljavanju akcija i igre koje se prenose. Nadalje, figurativnost pomaže pri dočaravanju cjelokupne atmosfere, ambijenta događaja. Sportski novinari moraju doći do čitatelja i prenijeti im dojmove i emocije na stručan način uz analize i presjeke utakmica, pri čemu stilske figure igraju najvažniju ulogu i konačno omogućuju realizaciju tog cilja.

Ono što se može potvrditi je da su stilske figure neodvojive od ostalih te da je njihova isprepletenost neizbježna. Stoga je mnoge od pronađenih primjera moguće uvrstiti u najmanje dvije vrste figura nabrojanih u ovome radu. Mnogi od primjera su se mogli pronaći u više kategorija i opravdano biti i metafora i usporedba, ili hiperbola, istovremeno. Jezik u svrhu komunikacije koristi ekspresivne izraze, a ovim je radom potvrđeno kako se sve te stilske obilježene forme upotrebljavaju sasvim prirodno i bez svijesti o njihovoj postojanosti. Tako se kombiniraju neutralne, nefigurativne i ekspresivne, figurativne forme. U primjeru: Japanci su fizički jako slabi, nisu usporedivi sa SAD-om i Rusijom, ali to kompenziraju brzinom (SN, 21.7.2017: 16), Japanci su vaterpolisti japanske reprezentacije koji se u izrazu izjednačavaju s nazivima država u metonimijskom obliku, potpuno prirodno shvaćajući smisao i odnos naziva države s igračima.

Također, da stilske figure nisu jednoznačne, govore i primjeri koji su prvotno shvaćeni kao poslovice, a potom metafore. Riječ je o preradi, proširenju frazema. Tako u rečenici

Svaki vrč ide na vodu dok se ne razbije, tako i šibenski koji se razbio na obrani Zadra (Zadarski.hr, 18.12.2017)

stoji poslovice koja se značenjski preobrazila u košarkaške momčadi na utakmici. Isto tako, primjer

Miro Bilan je 2015. kod izbornika Perasovića bio '12. prase' na Eurobasketu (SN, 27.7.2017: 18)

odnosi se na izreku *biti trinaesto prase*, to jest, višak, a u ovom slučaju se radi o košarkašu koji je u sastavu reprezentacije bio igrač na kojeg je trener minimalno računao.

Važno je izdvojiti i činjenicu da postoje mnoga kategoriziranja stilskih figura, prema različitim autorima, kao i isto toliko tumačenja zasebnih figura koje svaki pojedinac može tumačiti iz svoje perspektive, na svoj način, koji nije nužno onakav kakvim se teoretski definira. Zbog sličnosti pri upotrebi ekspresivnih izraza, može se citirati Pranjić, koji u kontekstu književnoumjetničkog stila, piše da je izolirani stilski obilježen jezični podatak potrebno protumačiti i funkcionalno vrednovati „stilistički interpretativno“, a ne „lingvistički egzaktno i objektivno“ (Pranjić 1967: 30 cit. prema Josić, 2011: 94).

Posebnosti suvremenog novinarstva, osobito opuštenog tipa kao što je sportsko, jesu i izrazi općeg slenga koji su pronađeni tijekom ovog istraživanja. Događa se, na neki način, preopuštenost u izvještavanju u sportskoj rubrici, te se gubi onaj standardni iskaz i jezična norma koju bi profesionalni djelatnici trebali koristiti. Ovaj diplomski rad se nije posebno bavio tim pojavama, ali je zbog česte pojave korisno napomenuti kako se današnji medijski jezik mijenja. Kolokvijalizam i sleng supostoje sa standardnim jezikom u javnom prostoru pa se nalaze izrazi poput „iskusnjara“ za kvalitetnog i dugogodišnjeg igrača, „zbrisali iz kluba“ kao slengizam u smislu otišli ili utekli. Koristi se još i sleng „ubosti“ za shvatiti ili pogoditi, a mnogi su primjeri iz sportskog žargona, kao što je naziv „šrauba“ za udarac koji se izvodi tako da je igrač koji je u napadu leđima okrenut prema vratima/golu, koji su još i opravdani, ukoliko su čitateljima razumljivi.

Svakako, svi navedeni primjeri figuralnog izraza prikazuju svijet sporta u medijskom izvještavanju, njihove poruke i značenja koja su shvatljiva čitateljima i preko kojih se oni povezuju s opisanim situacijama. Ono što je ključno jest da se u sportskoj rubrici kao opuštajućem štivu čitatelji mogu jednostavno snaći i jasno razumjeti projiciranu sliku sporta.

LITERATURA

Andrews, Phil (2013) *Sports Journalism: A Practical Introduction*. Sheffield: Sage Publications. Dostupno na: <https://bit.ly/2JpgZai> Pristup: 24.4.2018.

Bagić, Krešimir (2012) *Rječnik stilskih figura*. Zagreb: Školska knjiga.

Katnić-Bakaršić, Marina (1999) *Lingvistička stilistika*. Budimpešta: Open Society Institute. Preuzeto s: <https://bit.ly/2HUvTp9> Pristup: 24.4.2018.

Krippendorff, Klaus (2012) *Content Analysis An Introduction to Its Methodology*. Philadelphia: Sage Publications. Dostupno na: <https://bit.ly/2HOqbaT> Pristup: 24.4.2018.

McQuail, Denis (2013) *Journalism and society*. London : Sage Publications. Dostupno na: <https://bit.ly/2Fa14tD> Pristup: 24.4.2018.

Silić, Josip (2006) *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika*. Zagreb: Disput.

Stofer, Kathryn T. i dr. (2009) *Sports Journalism: An Introduction to Reporting and Writing*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers. Dostupno na: <https://bit.ly/2FcOhqn> Pristup: 24.4.2018.

Žanić, Ivo (1987) *Mitologija inflacije: Govor kriznog doba*. Zagreb: Biblioteka Globus.

ČLANCI U ČASOPISU:

Ivas, Ivan (2004) Tropi u novinskim naslovima. *Medijska istraživanja* 10(2): 9-34. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/22999> Pristup: 10.2.2018.

Josić, Ljubica (2011) Mikrostilistika Umjetnosti riječi: jezikoslovna razradba koncepta stilema. *Studia lexicographica* 5(2(9)), 85-102. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/114401> Pristup: 3.5.2018.

POGLAVLJA U ZBORNIKU:

Runjić-Stoilova, A. (2012) Retorički tropi u hrvatskim dnevnim novinama. U: *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu* (5) (str. 115-128). Split: Filozofski fakultet. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/136250> Pristup: 12.2.2018.

Udier, S. L. (2005). Jezik hrvatske televizijske nogometne reportaže. U: Stolac, Diana i dr. (ur) *Zbornik Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku Jezik u društvenoj interakciji*, (str. 502-

512). Zagreb-Rijeka: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku. Dostupno na:
<https://bit.ly/2K8mNG6> Pristup: 19.3.2018.

SAŽETAK

U ovom se diplomskom radu analizira uporaba stilskih figura u sportskom izvještavanju. Istraživanje se temeljilo na pisanim medijima te se provelo metodom analize sadržaja. Zastupljenošću figurativnih izraza u sportskim izvještajima i člancima, može se zaključiti kako su oni neophodni u prezentiranju te tematike. Stilskim figurama priča se pobliže dočarava, utakmice životnije prikazuju, a ambijent vjerodostojnije opisuje. Analiza je obuhvatila sportske sadržaje dnevnih novina *Jutarnji list*, *Sportske novosti* i *Slobodna Dalmacija*, te internetskih portala *Telesport* i *Zadarski.hr*. Izdvojeno je dvanaest vrsta figura; elipsa, epitet, metafora, metonimija, poredba, eksklamacija, gradacija, hiperbola, parafraza, perifraza, ponavljanje i opis, prema pet kategorija preuzetih iz *Rječnika stilskih figura* autora Krešimira Bagića.

Ključne riječi: *sport, novinarstvo, stilske figure, figurativnost, analiza sadržaja, nogomet, metafora, tropi, novine, elipsa, reportaža*